

Súd: Okresný súd Zvolen
Spisová značka: 17C/5/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6712203723
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 04. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Bohuš Hruška
ECLI: ECLI:SK:OSZV:2016:6712203723.13

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Zvolen, v konaní pred sudcom Mgr. Bohušom Hruškom, v právnej veci navrhovateľov 1. S. E., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom D. cesta 5, XXX XX X., 2. I. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. XXX, XXX XX D., 3. S. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom V. 328, XXX XX D., 4. S. T., nar. XX. 4. XXXX, bytom C. XXX/XX, D., 5. I. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom K. J. XXX, XXX XX G., 6. I. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. XXX/X, XXX XX X., 7. G. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX G. XXX/XX, 8. P. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. II č. XXX, XXX XX K., 9. B. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, XXX XX B., XX. I. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. E. XX, XXX XX X. D., XX. C. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXX, XXX XX G., XX. C. P., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XXX/XX, XXX XX X. D., XX. I. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom T. XXX/XX, XXX XX X. D. všetci zast. advokátom JUDr. Ľubomír Ivan, advokát so sídlom Dukelských hrdinov 16, 960 01 Zvolen, proti odporcovi Slovenská republika - Slovenský pozemkový fond, IČO: 17 335 345, so sídlom Búdkova 36, 817 15 Bratislava o určenie, že pozemok patrí do dedičstva, takto

rozhodol:

Súd u r č u j e že do dedičstva po nebohom I. D., nar. XX. 8. XXXX, zomr. dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom XXX, XXX XX G., občanovi SR patrí pozemok - parcela registra „C“ parc. č. XXX/X o výmere XXXXX m², trvalé trávne porasty, nachádzajúci sa v k. ú. G., vytvorený N. plánom č. ZV-XX/XXXX, vyhotovený spoločnosťou N. kancelária A. - B., spol. s r.o. so sídlom L. E. XX, XXX XX B., W.: XX XXX XXX dňa 7. XX. 2011, autorizačne overeným dňa 11. 10. 2011 Ing. Mariánom Drugdom, úradne overeným dňa 14. 10. 2011 Ing. Annou Gallovou, pracovníčkou (v tom čase) Správy katastra Detva.

O trovách konania súd r o z h o d n e až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

o d ô v o d n e n i e :

Pôvodne sa navrhovatelia v I, v II a v III. rade svojím návrhom zo dňa 05.03.2012, doručeným súdu dňa 05.03.2012 domáhali určenia, že do dedičstva po nebohom Jozefovi D., nar. XX.XX.XXXX, zomr. dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom XXX, XXX XX G., občanovi SR patrí pozemok - parcela registra „C“ parc. č. XXX/X o výmere XX XXX m², trvalé trávne porasty, nachádzajúci sa v k. ú. G., vytvorený N. plánom č. ZV-XX/XXXX, vyhotovený spoločnosťou Geodetická kancelária URBAN - LAUKO, spol. s.r.o. so sídlom Námestie Šoltésovej 14, 934 01 Levice, IČO: 36 796 336 dňa 07.10.2011, autorizačne overeným dňa 11.10.2011 Ing. Mariánom Drugdom, úradne overeným dňa 14.10.2011 Ing. Annou Gallovou, pracovníčkou Správy katastra Detva. Všetci navrhovatelia sú zákonnými dedičmi po nebohom I. D., nar. XX.XX.XXXX zomretom dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom XXX, XXX XX G., občanovi SR, pričom navrhovateľka v III. rade je jeho pozostalou manželkou a navrhovatelia v I. a II. rade sú jeho deťmi. Svoj návrh odôvodnili tým, že nebohí manželia I. D., nar. XX.XX.XXXX, zomretý dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom XXX, XXX XX G. a T. D., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, zomretá dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom XXX, XXX XX G., rodičia neb. I. D. ešte počas svojho života v roku XXXX darovali neb. I. D., nar. XX.XX.XXXX, zomretému dňa XX.XX.XXXX pozemky parc. č. XXX/XX, XXX/XX a XXX/XX nachádzajúce sa v k. ú. G., vytvorené geometrickým plánom č. XXX/XXXX dňa 02.10.1942

Ing. Eduardom Špinarom, ktoré nadobudli kúpou od veľkostkára Štefana Zichyho s tým, že sa uvedené osoby medzi sebou dohodli, že neb. Jozef D. svojich rodičov doopatruje a bude na uvedených pozemkoch hospodáriť. Uvedené pozemky na základe kúpnej zmluvy uzatvorenej medzi kupujúcimi z rodiny D. - roľníkmi a obyvateľmi z G. a veľkostkárom E. Zichym nadobudli manželia I. D., nar. XX.XX.XXXX, zomretý dňa XX.XX.XXXX a T. D., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, zomretá dňa XX.XX.XXXX. K nadobudnutiu vlastníckeho práva došlo na základe dočasnej predajokúpnej zmluvy zo dňa 07.07.1935. Kupujúci z rodiny D. (medzi inými tiež matka neb. I. D., T. D., rod. V., nar. XX.XX.XXXX, zomretá dňa XX.XX.XXXX) podali na Okresnom súde v Divíne dňa 29.02.1944 žiadosť o vklad vlastníckeho práva titulom kúpy, ku ktorej priložili 4 kúpnopredajné zmluvy a 2 geometrické plány, pričom navrhovatelia v súčasnosti nedisponujú žiadnym vyhotovením uvedenej zmluvy, keďže táto sa pravdepodobne nezachovala. Napriek podaniu žiadosti o vklad vlastníckeho práva titulom kúpy na Okresnom súde v Divíne nedošlo v príslušnej pozemkovoknižnej vložke k zmene v osobe vlastníka predmetných pozemkov, a to pravdepodobne z dôvodu vojnových udalostí, pričom po skončení vojny došlo zrejme k znárodneniu majetku Štefana Zichyho, avšak aj napriek tejto skutočnosti rodina Sarvašových užívala tieto pozemky ako svoje vlastné a nikdy nemala pochybnosti o tom, že by nebola vlastníkmi pozemkov. Neb. I. D. so svojimi rodičmi a neskôr so svojimi deťmi užíval tieto pozemky ako svoje vlastné a riadne na nich hospodáril. Navrhovatelia v I., II. a III. rade tvrdia, že neb. I. D. ešte počas svojho života nadobudol vydržaním, najneskôr dňa 01.04.1993 vlastnícke právo k pozemku, ktorému v súčasnej dobe zodpovedá pozemok - parcela registra „C“ parc. č. XXX/X o výmere XX XXX m², trvalé trávne porasty, nachádzajúci sa v k. ú. G., vytvorený N. plánom č. ZV-XX/XXXX, vyhotovený spoločnosťou Geodetická kancelária URBAN - LAUKO, spol. s r.o. so sídlom Námestie Šoltésovej 14, 934 01 Levice, IČO: 36 796 336 dňa 07.10.2011, autorizačne overeným dňa 11.10.2011 Ing. Mariánom Drugdom, úradne overeným dňa 14.10.2011 Ing. Annou Gallovou, pracovníčkou Správy katastra Detva a ktorý nadobudol titulom daru od svojich rodičov.

Neskôr potom, ako Krajský súd Banská Bystrica zrušil rozhodnutie Okresného súdu Zvolen došlo k rozšíreniu účastníkov konania na strane navrhovateľov o navrhovateľov v IV - XIII. rade. Súčasne navrhovatelia žiadali zmenu petitu a domáhali sa určenia že do dedičstva po nebohom I. D., nar. XX.XX.XXXX, zomrelom dňa XX.XX.XXXX, naposledy bytom XXX, XXX XX G., občanovi SR patrí pozemok - parcela registra „C“ parc. č. XXX/X o výmere XXXXX m², trvalé trávne porasty, nachádzajúci sa v k. ú. G., vytvorený N. plánom č. ZV-XX/XXXX, vyhotovený spoločnosťou N. kancelária A. - LAUKO, spol. s r. o., so sídlom Nám. Šoltésovej 14, 934 01 Levice, IČO: 36 796 336 dňa 07.10.2011, autorizačne overeným dňa 11.10.2011 Ing. Mariánom Drugdom, úradne overeným dňa 14.10.2011 Ing. Annou Gallovou, pracovníčkou (v tom čase) Správy katastra Detva. Zmenu petitu navrhovatelia žiadali vzhľadom na vyslovený právny názor odvolacieho súdu v tomto konaní.

Právny zástupca navrhovateľov uviedol, že pokiaľ sa týka samotnej veci tam poukazujeme na rozhodnutie KS BB 17Co 363/2013, predovšetkým na jeho odôvodnenie, uvedené na strane č. 14, kde v zásade KS prejedikoval, že vlastníkom predmetného pozemku, odčleneného geometrickým plánom sa stal uplynutím vydržacej doby a splnením podmienok vydržania pán I. D., nar. XXXX, pričom KS BB bez toho následného dokazovania sám konštatoval, že právna predchodkyňa ostatných navrhovateľov pani Katarína D., rod. V. sa uplynutia vydržacej doby nedožila. To uplynutie bolo k 1. 1. XXXX. Súčasne do jej rozbehutej doby vydržania nevstúpil nik iný, žiaden z jej dedičov, myslím tým jej deti a vnukov, nakoľko daný pozemok zostali užívať s jej manželom I. D. iba jej syn Jozef D. a jeho rodina avšak o I. D. už KS uviedol, že v jeho prípade nebol splnené ostatné podmienky na vydržanie. Teda podľa nás je nesporné, že tento pozemok vydržal ešte za jeho života pán I. D., nar. XXXX, ktorý v zásade predtým pozemok riadne kúpil avšak iba v dôsledku nejakého administratívneho pochybenia na OS Divín, pravdepodobne aj v dôsledku vojnových udalostí nebol vyznačený ako jeho vlastník na pozemno-knižnej vložke.

Uznesením č.k. 17C 5/12-33 zo dňa 13.03.2012 bol odporca vyzvaný aby sa k veci písomne vyjadril. Dňa 02.04.2012 odporca doručil súdu vyjadrenie k návrhu na začatie konania, v ktorom uviedol, že s návrhom nesúhlasí. V odôvodnení uviedol, že predložená dočasná kúpnopredajná zmluva z roku 1935 predpokladá uzatvorenie konečnej kúpnopredajnej zmluvy za splnenia podmienok uvedených v dočasnej kúpnopredajnej zmluve, a to napr. vymešanie pozemkov geodetom, zbavenie pozemkov tiarch, schválenie Št. pozemkovým úradom v Prahe a Ministerstvom zemédelství v Prahe. Či došlo k splneniu uvedených podmienok a k uzatvoreniu „konečnej kúpnej zmluvy“ na sporné pozemky nie je ničím doložené, ani preukázané. Na základe tvrdenia navrhovateľov, že kúpnopredajná zmluva sa nezachovala poukazuje na to, že k žiadosti o zápis do pozemkovej knihy „Sarvašovcov“ z roku 1944

boli pripojené tiež len odpisy kúpnej zmluvy a teda už vtedy originálnom nedisponovali. Dočasná kúpna zmluva je tiež len odpis a preto poukazujeme na to, že k žiadosti o zápis mohla byť predložená právo táto zmluva. Odporca tvrdí, že navrhovatelia nepreukázali, že Juraj D. a jeho manželka kúpili sporné pozemky a boli ich vlastníkmi, a preto ako nevlastníci ich nemohli darom previesť na syna I. Sarvaša, a to v zmysle všeobecne platnej zásady, že nemožno nadobudnúť vlastníctvo k nehnuteľnosti od nevlastníka. M. taktiež namieta vydržanie sporných pozemkov I. D., pretože nie sú splnené zákonné podmienky vydržania, preukázaný titul vstupu do držby, doba držby a spôsobilý predmet vydržania. Dôkazy predložené navrhovateľmi o samotnej existencii daru a užívaní sporných pozemkov nie sú podľa odporcu dostačujúce a svedecké výpovede, resp. čestné vyhlásenia rodinných príslušníkov nepovažujú za neustranné a hodnoverné. Na základe uvedeného odporca tvrdí, že navrhovatelia nepreukázali, že neb. I. D. pozemky nadobudol do vlastníctva vydržaním a patria do dedičstva po ňom a preto navrhuje žalobu zamietnuť.

Po zmene petitu zástupca odporcu uviedol, že takisto poukazujú na zrušovacie uznesenie KS BB, kde na 14-tej strane súd ustanovil, že T. D. nemohla vydržať svojho pozemku, ktorý zrejme nadobudla spoločne so svojím manželom I. a týka sa to nemožnosti vydržania jej právnymi nástupcami.

Súd vykonaným dokazovaním a to z vyjadrení účastníkov konania, z výsluchu svedkov: S. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., K. J. XXX, I. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., D. cesta XXXX/X, W.. I. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., J. XXXX/XX, I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XX, R. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., D. XXX/XX, z odpisu dočasnej predajokúpnej smluvy zo dňa XX.XX.XXXX, z odpisu Dočasnej kúpnopredajnej smluvy zo dňa 17.11.1935, zo Žiadosti o vklad vlastníckeho práva titulom kúpy a na základe skutočnej držby zo dňa 17.02.1944, z geometrického (polohopisného) plánu a výkazu plôch jednotlivých nových dielcov, ciest a vodotokov zo dňa 02.10.1942, z výpisu z katastra nehnuteľností č. 1033, č. XXXX, č. XXXX, č. XXX, z geometrického plánu autorizačne overeného dňa 11.10.2011 Ing. Mariánom Drugdom, úradne overeného dňa 14.10.2011 Ing. Annou Gallovou, pracovníčkou Správy katastra Detva, z čestného vyhlásenia Juraja Sarvaša, nar. 30.05.1948, trvale bytom 283, 985 51 Ivanišovo, z čestného vyhlásenia S. Strapkovej, rod. D., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX, XXX XX K. J., zo žiadosti o priznanie vlastníctva dole uvedených parciel W.. K. T. zo dňa XX.XX.XXXX, z potvrdenia pre Ing. K. T. a spol. zo dňa 04.10.1999, z rozhodnutia Okresného úradu v Detve - odbor pozemkový, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva zo dňa 11.07.2003, z rodného listu neb. I. D., z rodného listu neb. T. D., rod. V., zo sobášneho listu neb. I. D. a neb. T. D., rod. V., z rodného listu neb. I. D., zo sobášneho listu neb. I. D. a S. D., rod. V., z úmrtného listu neb. I. D., z rodného listu I. D. a S. E., rod. D., zo správy Ministerstva vnútra Slovenskej republiky - Štátny archív v Banskej Bystrici zo dňa 23.04.2012, 25.04.2012, 19.06.2012, zo správy Okresného súdu Lučenec zo dňa 23.05.2012, z rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 MCdo 21/2007, 3 M Cdo 21/2007, z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 30/2010, zo správy Roľníckeho družstva 962 04 Kriváň 353 zo dňa 11.10.2012, zo správy obce Podkriváň zo dňa 16.10.2012, z vyjadrenia Správy katastra Detva zo dňa 07.11.2012 a 21.06.2013, z fotokópii pozemkovoknižných vložiek č. 1041 a č. 60, z nájomnej zmluvy uzatvorenej medzi Slovenským pozemkovým fondom ako prenajímateľom a AGRO RÁTKA - S, s.r.o. ako nájomcom, z ohliadky sporných pozemkov zo dňa 10.05.2013, zo správy Obvodného pozemkového úradu vo Zvolene zo dňa 22.05.2013, z kúpnopredajnej zmluvy zo dňa 20.12.1929.

Zo spisov Okresného súdu Zvolen a OS Lučenec č. k. D 2461/92, 17D 213/2004, 5D 44/2015, D 437/1988, D 500/1993, 24D 23/2012, D 1455/1993 zistil tento skutkový stav:

Manželia I. D., nar. 4. 8. XXXX, zomrelý dňa XX. XX. XXXX a T. D., rod. V., nar. 7. 4. XXXX, zomrelej dňa XX. XX. XXXX nadobudli na základe kúpnej zmluvy, uzatvorenej s veľkostatkárom E. Zichym pozemok - parcela registra „C“ parc. č. 811/8 o výmere XX XXX m², trvalé trávnaté porasty, nachádzajúci sa v k.ú. G., vytvorený geometrickým plánom č. ZV-XX/XXXX, vyhotovený spoločnosťou Geodetická kancelária URBAN - LAUKO, spol. s.r.o. so sídlom Námestie Šoltésovej 14, 934 01 Levice, IČO: 36 796 336 dňa 07.10.2011, autorizačne overeným dňa 11.10.2011 Ing. Mariánom Drugdom, úradne overeným dňa 14.10.2011 Ing. Annou Gallovou, pracovníčkou Správy katastra Detva. Na základe predložených listinných dôkazov mal súd za preukázané, že dňa 17.11.1935 bola medzi rodinou Sarvašových a veľkostatkárom E. Zichym uzatvorená dočasná kúpnopredajná zmluva, ktorá predpokladala, po splnení podmienok v nej uvedených, uzavretie riadnej kúpnopredajnej zmluvy. Navrhovatelia však riadnou kúpnopredajnou zmluvou v súčasnosti nedisponujú. Dňa 17.02.1944 rodina D. (medzi inými tiež T. D.,

rod. V.) podala na Okresný súd v Divíne Žiadosť o vklad vlastníckeho práva titulom kúpy a na základe skutočnej držby na nemovitosť zapísanú v pzkn. záp. obce Podkriváň číslo 1041 spolu s prílohami, ktorými boli 2 originály a 2 odpisy kúpno predajnej zmluvy, 1 obecné svedectvo a 2 geometrické plány. Nakoľko súčasťou žiadosti o vklad vlastníckeho práva bol aj rovnopis kúpno predajnej zmluvy, súd sa obrátil na Okresný súd v Lučenci, Štátny archív v Banskej Bystrici, pobočka Lučenec, Štátny archív v Banskej Bystrici, pobočka Zvolen, Správu katastra Detva a Obvodný pozemkový úrad vo Zvolene, či sa v ich evidencii nachádza žiadosť o vklad vlastníckeho práva spolu s prílohami doručená Okresnému súdu v Divíne dňa 29.02.1944. Lustrovaním sa súdu podarilo zistiť, že na Okresnom súde v Lučenci sa nachádzajú spisy len od roku 1952, a že Štátny archív v Banskej Bystrici, pobočka Lučenec neprevzal zmluvy o prevode vlastníckeho práva a návrhy na ich vklad za bývalý Okresný súd v Divíne. Obvodný pozemkový úrad vo Zvolene súdu predložil kúpno predajnú zmluvu z 20.12.1929.

Navrhovateľka v I. rade uviedla, že ona sa doslova na týchto pozemkoch narodila a vyrastala tam. Na tieto pozemky chodila aj pomáhať. Jej starký I. D., ktorý sa narodil v roku XXXX kúpil pôdu niekedy v 40-tych rokoch a dal si ju zavkladať. Oni tam vyrastali a pomáhali na pôde aj s bratom. Pásli tam ovce, kravy. Pokiaľ tam chodievali robiť, vždy boli v tom, že to je ich pôda, pôda Sarvašových. Toto im hovorieval starý otec. Ona si myslela, že táto pôda patrí jej starému otcovi Jurajovi D..

Navrhovateľ v II. rade uviedol, že na žalované pozemky chodievali, robili tam, pomáhali ešte ako malí. Konkrétne si myslel, že tieto pozemky patria jeho starému otcovi I. D., nar. XXXX. Túto pôdu obrábali, sialo sa tam, páslo sa tam. On si myslel, že tieto pozemky patria starému otcovi, lebo ich kúpil niekedy v 40-tych rokoch a dalo sa to zavkladať. Na starého otca si aj pamätal, na starú mamu si nepamätal, keďže tá zomrela, keď mal 4 roky.

Navrhovateľka v V. rade uviedla, že na tieto pozemky chodievala spolu so svojou mamou Annou D., čo bola dcéra I. D., nar. XXXX. Jej mama S. D. považovala si za povinnosť svojmu otcovi na týchto pozemkoch pomáhať. Ona tam chodievala ako jej dcéra, tiež tam pomáhala. Bola v tom, že tieto pozemky patria starému otcovi I. D., nar. XXXX. Starká T. D. zomrela v roku XXXX. Ona na tieto pozemky chodievala až po jej smrti. Jej mama spomínala, že tieto pozemky patria jej otcovi I.. Ona nič nevedela o tom, že by tieto pozemky mali byť darované starým otcovi.

Navrhovateľka v I. rade ďalej uviedla, že jej starý otec Juraj D. mal 3 deti a to dcéru a dvoch synov. Jej ocko starého otca doopatroval a považoval si za povinnosť sa o tieto pozemky starať. Vždy si mysleli, že tieto pozemky patria rodine D.. Starý otec hovorieval, že po smrti tieto pozemky prenechá otcovi.

Navrhovateľ v II. rade ďalej uviedol, že starý otec vždy hovorieval to, že pozemky prejdú na toho, kto ho doopatruje. Jeho doopatroval I. D., teda otec navrhovateľa v II. rade.

Svedok I. E. uviedol, že je manželom navrhovateľky v I. rade. Na tieto pozemky začal chodiť niekedy v roku 1978, vtedy ešte žil I. D., nar. XXXX. Na týchto pozemkoch on aj pomáhal robiť. Za vlastníka pozemku považoval rodinu D., konkrétne starého otca manželky I. D. a potom jeho syna I. D.. Tieto pozemky niekedy patrili grófovi Zichymu a vie, že sa vtedy hovorievalo o tom, že pozemky kúpil od grófa Zichyho starý otec manželky I. D.. Juraj Sarvaš, nar. XXXX tiež hovorieval, že pozemky ostanú jeho synovi I. D.ovi. D. hlavný gazda tam bol I. D.. Pokiaľ I. Sarvaš hovorieval, že pozemky zostanú jeho synovi I. D. tak to myslel tak, že až po jeho smrti ako dedičstvo.

Na pojednávaní zo dňa 11.09.2012 boli vypočutí aj svedkovia, a to S. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom G., dolná J. XXX a I. E., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., D. cesta XXXX/X. S. D. k prejednávanej veci uviedla: ja si pamätám, že pozemky, ktoré boli od Hornej Bzovej smerom na Pučíkovo, na pravej strane chodili tam robiť, ja som tam chodila kravy pásavať a to od malička. Boli to pozemky môjho otca Juraja D. a mamy T. D.. Keď som mala ja 12 rokov, pamätám si, že na Vianoce prišli viacerí, bola to rodina, nejakí susedia, mali tam nejakú zmluvu a viem, že v tejto zmluve sa hovorilo o týchto pozemkoch. Vtedy aj hovorili, že túto zmluvu budú posielat' na Okresný súd do Divína. Tieto pozemky predával Zichy. Viem, že tieto pozemky kupoval môj otec aj s mamičkou. Aj iní ľudia kupovali pozemky, každý niečo iné. Ja som na týchto pozemkoch robila od malička, aj moji rodičia tam robili. Pamätám si od mojich 12 rokov, že potom už nikto nehovoril, že to nie sú naše pozemky. Potom ako sme ich vyplatili, verejne sme tam pásli a susedia už nehovorili, že to nie sú naše pozemky. Po smrti môjho otca tieto pozemky zostali bratovi Jozefovi D.. Môj otec ich daroval bratovi s tým, že on ich doopatruje. Ja som zmluvu napísanú

nevidela, aj keď si myslím, že nejaká zmluva bola. Svedok I. E. sa k prejednávanej veci vyjadril takto: ja si pamätám, čo sa týka týchto lazov, zhruba od roku 1978, keď som tam prišiel, volá sa to G.. V tom čase na týchto pozemkoch ešte obhospodaroval ako súkromne hospodáriaci roľník I. D. so svojím synom I. D.. Choval sa nejaký dobytok, kravy, ovce 20 - 30 kusov. Sušilo sa seno, sadili sa zemiaky, obilie, časť, tá čo je predmetom žaloby, tá bola obhospodarovaná prevažne ako pasienok. Pásli sa tam kravy, na niektorých miestach sa pestovali zemiaky. Potom ako som tam prišiel ja, a keďže som včelár, tak som tam mal aj včely. Mali sme vyslovene nejakú časť, ktorú sme považovali za svoje. Nám nikto nehovoril, že to nie sú naše pozemky, že sa nemáme čo o ne starať. Jednoducho v tej časti to funguje tak, že ako náhle človek vstúpi na cudzí pozemok, okamžite ho upozornia na to, že to nie je jeho pozemok, že tam nemá čo robiť. My sme tieto pozemky užívali až do doby, pokiaľ sme zistili, že právne nie sú naše. Ja keď som sa rozprával ešte s I. D., vtedy mi povedal, že tieto pozemky on kúpil od grófa Zichyho. Toto bolo za tých okolností, že on keď sa ženil, teda ešte I. D., manželku mal z blízkych lazov, tam ju vyplatili ešte jej bratia a zaužívané pravidlo bolo také, že pokiaľ takto získa za pozemok peniaze, tak ich investuje do ďalších pozemkov. Pokiaľ aj v tomto návrhu na vklad, čo som sa ja oboznámil s dokladmi je uvádzaná T. D. a nie I. D., v podstate ja z rodiny viem, že I. D. tieto pozemky mala darovať ešte jeho mamka, pretože tá bola v zlom zdravotnom stave.

V podaní zo dňa 17.09.2012 právny zástupca navrhovateľov poukázal na časť odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 29.11.2005, č.k. 10C/103/1996, ktorý pri určení, že žalobcovia v I. a II. rade sú podielovými spoluvlastníkmi pozemku vychádzal z právneho názoru, podľa ktorého do doby, počas ktorej má oprávnený držiteľ vec v držbe, je potrebné započítať aj držbu vykonanú pred 01.01.1992, lebo nová právna úprava v ustanovení § 129 držbu uskutočňovanú do 31.12.1991 nekvalifikuje odlišne ako ustanovenie § 132a Občianskeho zákonníka v znení zákona č. 131/1982 Zb., len ju započítava do dĺžky vydržacej doby.

Vo vyjadrení zo dňa 02.10.2012 odporca uviedol, že navrhovatelia tvrdia, že okrem dočasnej kúpnopredajnej zmluvy z roku 1935 boli uzatvorené aj riadne kúpne zmluvy a tieto bol priložené k žiadosti o zápis do pozemkovej knihy v roku 1944. Odporca poukazuje na formuláciu samotnej žiadosti o zápis, kde žiada vykonať zápis na základe GP č. 148/42 „titulom kúpy pokojne a nerušene užívame v celosti“. Nežiadajú teda o zápis na základe kúpnopredajnej zmluvy, čo svedčí o tom, že kúpou mali na mysli dočasné kúpnopredajné zmluvy a pozemky medzi sebou rozdelené a užívané si dali zamerať týmto GP. Na základe tejto žiadosti k zápisu pozemkov do pozemkovej knihy nedošlo, o čom museli mať žiadatelia o zápis vedomosť, preto tvrdíme, že od tej doby nemohli byť ani dobromyseľnými držiteľmi.

Roľnícke družstvo Kriváň dňa 16.10.2012 oznámilo súdu, že pozemky nachádzajúce sa v k. ú Podkriváň parc. č. 799/15, 799/16, 799/22 neužívali a ani neužívajú.

Obec Podkriváň sa dňa 18.10.2012 k prejednávanej veci vyjadrila takto: parc. č. XXX/XX KN-E, vlastníkom je SR - D. pozemkový fond, užívateľom pravdepodobne Lesy SR, parc. č. 799/16 KN-E, vlastníkom je Zichy Štefan, správcom a užívateľom sú Lesy SR, parcela bola súčasťou KN-C parc. č. 1299/2 bez založeného listu vlastníctva a užíva sa ako miestna komunikácia, parc. č. XXX/XX nie je evidovaná v katastri nehnuteľností, obec nemá vedomosť o predošlej evidencii. Podľa našich poznatkov asi dva roky dozadu poprosila obec o radu pani S. E. ako má postupovať pri vysporiadaní si pozemkov. Vtedy nás upozornila na to, že terajšie číslovanie parciel sa nezhoduje s tým, ktoré ona predložila v dočasnej kúpnej zmluve z roku 1935 a geometrického plánu z roku 1942. Teraz sú súčasťou parcely č. XXX, pozemnoknižná vložka XXXX. Túto časť parciel podľa vedomostí obce neužívalo družstvo ani Lesy SR. Navrhovateľka v I. rade nám ukázala, kde asi dotknuté parcely ležia, majú na nich vysadené stromky a pred tým tam mali ohradu pre ovce. Pri stretnutí navrhovateľa predložili rozhodnutie z REOP pre iných účastníkov spomenutej zmluvy a im bolo vyhovené. Zástupca obce im vysvetlil, že žiadosti do komisie REOP si každý účastník podával sám a odporučil im, aby sa obrátili na geodeta a kataster, príp. pozemkový úrad. Obec G. nemá evidenciu rozhodnutí ani iné podklady o nakladaní s majetkom veľkostatkára E. Zichyho po jeho znárodnení. Obec nemá vedomosť, či navrhovatelia požiadali komisiu REOP o vydržanie sporných pozemkov. Celú dokumentáciu REOP vrátane žiadostí o vydržanie prevzal Obvodný pozemkový úrad vo Zvolene. Podľa ich vyjadrenia odpovedali písomne na každú žiadosť bez ohľadu na to, či jej bolo vyhovené.

Odporca k vyjadreniu obce Podkriváň dňa 06.12.2012 uviedol, že z uvedeného vyplýva, že navrhovateľka komisiu REOP nepožiadala v zákonnej 3-ročnej lehote od zápisu registra v roku 2004 o vydržanie dotknutých pozemkov.

Dňa 09.01.2013 o 9:30 hod bol vykonaný výsluch navrhovateľky v III. rade v jej domácom prostredí. Navrhovateľka v III. rade k prejednávanej veci uviedla, že predmetné pozemky boli ich, pásli tam dobytok, užívali ich. Ona tam prišla v roku 1952, vtedy tieto pozemky trvale užíval jej svokor, manžel a švagriná S. D.. Bývali tam, starali sa o ne, postavili tam ohradu, stromčeky tam sadili. Stále tam chodili riadiť. Dom postavil svokor. Pozemky vyplácala svokra z majetku, ktorý dostala od brata. Pozemky boli kupované od pána Zichyho. Tieto pozemky kupovali svokrovci asi v rokoch 1935-1945 a navrhovateľka nevie uviesť, či bola uzavretá zmluva, ale tvrdí, že sa malo ísť niečo zapisovať do Devína. Nikto nespochybňoval, že pozemky patria svokrovcovi. O tom, že sú nejaké pochybnosti o ich vlastníctve sa dozvedeli ani nie pred rokom. Keď bola svokra chorá, povedala deťom, že chce dať tento majetok manželovi navrhovateľke v III. rade s tým, aby ich doopatrovali. Svokor doniesol nejaký papier a dal ho svokre podpísať s tým, že išlo pravdepodobne o darovanie. Pri podpisovaní tohto dokladu som bola prítomná ja, môj manžel, jeho dvaja súrodenci, svokor a svokra. Svokra dostala peniaze na kúpu predmetných pozemkov od rodičov za to, že ich doopatrovala.

Pojednávania zo dňa 16.04.2013 sa zúčastnil právny zástupca navrhovateľov, navrhovateľka v I. rade a zástupkyňa odporcu, ktorá do spisu pripojila nájomnú zmluvu č. 4-4680-07, na základe ktorej Slovenský pozemkový fond prenajal Agro Rátka - S, s.r.o. Fiľakovo viacero pozemkov, medzi ktorými je aj parcela č. 811, v ktorej sú zahrnuté žalované pozemky.

Na pojednávaní zo dňa 16.04.2013 boli vypočutí svedkovia, a to Ing. I. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. XXXX/XX, I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XX a R. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom X., D. XXX/XX. W. I. D. sa k prejednávanej veci vyjadril takto: tieto sporné pozemky v Podkriváni užíval najskôr I. D. a ten mal 3 deti, Jozefa, I. a S.. Môj otec sa volá I. D. a bol to brat I. D.. Ja si pamätám ešte na rok 1933, vtedy som mal 5 rokov a tieto pozemky kúpili od grófa Zichyho. Viem, že tieto pozemky kupoval aj môj otec Ján D.. Ja som papiere vtedy vôbec nevidel. Ja som v podstate vnímal tieto pozemky tak, že boli stromy zoťaté, drevo bolo odvezené, ale boli tam ešte pne. Vtedy môj otec aj jeho brat povedali tým, čo nemali pozemky, že ak vyťahajú tie pne, tak za 3 roky si tam môžu sadiť. To boli tie pozemky, ktoré kúpili od grófa Zichyho. Nevie povedať za akú sumu tieto pozemky kúpili. Pokiaľ I. D. žil, tak ich užíval on. Potom ako I. D. zomrel, užívali tieto pozemky jeho synovia I. a I.. I. D. svoje pozemky potom predal. I. D. pozemky, ktoré dostal od svojho otca užíval až do svojej smrti a následne na to, ich užívali jeho deti, a to Ján D. a S. D., teraz E.. Viem, že tam sadili krumple a siali tam raž. Chodili tam a aj teraz tam chodia. Okrem nich na tieto pozemky nikto nechodil. V celej dedine v podstate ľudia vedeli, že naši rodičia kúpili tieto pozemky od grófa Zichyho s tým, že potom tieto pozemky aj obhospodarovali. Ján N. k veci uviedol: viem, že sporné pozemky užíval Jozef D., otec navrhovateľky v I. rade. Viem, že tieto pozemky boli ponad cestu z Hornej Bzovej na G.. Ja som tam v tých rokoch robil ako lesák, ťažili sme tam vtedy drevo. Viem, že keď sme potrebovali skládku na drevo, tak sme potrebovali súhlas od D.. V tom čase to bolo dosť zanedbané, zarastené. Neskôr sa toho chytil pán. Ing. Šulek, vysadil tam stromčeky. Predtým to len obkášali, mali tam dobytok. Pokiaľ sme žiadali súhlas na uskladnenie dreva od Jozefa D. bolo to preto, lebo sme si mysleli, že to patrí I. D.. Taký názor, že to patrí I. D. tam platil všeobecne. Ja som žiadne doklady vlastníctva nevidel, ale obhospodarovali to oni, tak som z toho usúdil, že im to patrí. Eduard Bublinc sa k prejednávanej veci vyjadril takto: navrhovatelia v I. a II. rade prišli do našej geometrickej kancelárie s tým, že potrebujú vyhotoviť geometrický plán. Bolo to niekedy v lete pred dvomi rokmi. Oni mi dali geometrický plán z roku 1942, z ktorého som potom vychádzal. Ja som sa na to pripravil technicky a išiel som na miesto samé do terénu. Tam sme vytýčili body, zamerali sme to a vyhotovil som geometrický plán. Ako podklad bol geometrický plán z roku 1942, na tom pláne okrem iného boli zobrazené aj tie tri parcely, o ktoré mali oni záujem č. 799/15, XXX/XX, XXX/XX. V rámci projektu REOB bola pozemková mapa spracovaná podľa pozemkového katastra, kde bolo iné číslovanie parciel týchto pozemkov. Ja som potom pri geometrickom pláne bol povinný vyhotoviť ten právny stav podľa platného právneho stavu. Potom vyplynulo aj to, že tieto pozemky vlastní Slovenský pozemkový fond. Keďže tie 3 pôvodné parcely XXX/XX, XXX/XX, XXX/XX teraz majú číslovanie, keďže oni sú súčasťou tých parciel XXX/XX, XXX/XX. V tomto geometrickom pláne vlastne je vytvorená parcela XXX/X, vlastne súhlasí s tým, ako bol v geometrickom pláne z roku 1942 parcely č. XXX/XX, XXX/XX, XXX/XX. Vlastne parcela XXX/X je vytvorená z časti parcely XXX/X a XXX/XX, podľa teraz platného právneho stavu. Vlastne pri príprave tohto nového geometrického plánu som mal ako podklad geometrický plán z roku 1942 a potom

digitálnu mapu, ktorá bola urobená v rámci REOB. Následne na to som ja potom musel posudzovať jednotlivé línie, takže ja som vlastne posudzoval, ktoré čiary z geometrického plánu z roku 1942 súhlasia s tými, ktoré boli vyhotovené v digitálnej mape v rámci REOB. Jednoducho tvar týchto parciel, ktoré tam sú to úplne sedí. To, čo je uvedené v geometrickom pláne a to, čo je v digitálnej mape.

Dňa 10.05.2013 sa konala ohliadka na mieste samom, na ktorej boli prítomní navrhovateľka v I. rade, právny zástupca navrhovateľov, zástupca odporcu, svedok geodet Ing. Eduard Bublinc, svedok Ing. I. D., nar. XX.XX.XXXX, svedkyňa S. D., nar. XX.XX.XXXX a svedok Ing. I. E., nar. XX.XX.XXXX. N. súdu a svedkom naznačil priebeh hranice podľa jeho geometrického plánu. Navrhovateľka v I. rade uviedla, že si pamätá ešte svojho starého otca I. D., ktorý kúpil pozemky od grófa Zichyho. Ukázala, kde mali urobenú ohradu pre ovce, z ktorej časť vidno ešte aj teraz, kde pásavali ovce a kravy a kde pestovali zemiaky. Svedkovia zhodne uvádzajú, že sú to presne tie pozemky, na ktorých stojíme, kde I. D. aj s I. D. a celou rodinou pásli ovce, kravy, jednoducho tieto pozemky užívali. Navrhovateľka v I. rade uviedla, že I. D. pôvodne kúpil väčšiu výmeru pozemkov asi 6 hektárov a teraz žiadajú z toho len niečo vyše 2 hektárov a to z dôvodu, že práve táto menšia časť bola ich najobľúbenejšia a užívali ju do samého konca. Ostatné pozemky sa prestali užívať po smrti I. D..

Ďalej právny zástupca navrhovateľov k veci uviedol: čo sa týka samotného užívania žalovaných pozemkov, podľa mňa sme dostatočne preukázali, že k užívaniu týchto pozemkov došlo minimálne od roku 1935, kedy boli uzatvorené tzv. dočasné predajno-kúpne zmluvy. Tieto pozemky užívali jednak I. D., jednak jeho rodičia ako aj jeho potomkovia a ďalší príbuzní. To, že k užívaniu týchto pozemkov došlo a spôsob užívania týchto pozemkov bolo jednoznačne preukázané svedkami, ktorí vypovedali na pojednávaní ako aj svedkami, ktorí sa vyjadrili k veci na ohliadke na mieste samom. Vyjadrili sa k tomu, ktorý pozemok sa užíval, akým spôsobom sa užíval. To, že tieto pozemky boli užívané bolo jednoznačne preukázané aj stavom, v akom sa tieto pozemky nachádzajú, pretože neužívané pozemky vyzerajú úplne ináč, sú zanedbané, zarastené. To, že Jozef D. tieto pozemky užíval v dobrej viere ako vlastník, podľa nás bolo preukázané a to jednak z kúpnej zmluvy, ktorej existenciu sme podľa nášho názoru preukázali, akurát sme ju nevedeli zabezpečiť, pretože došlo k jej strate, k čomu sa vyjadril aj archív, ktorý uviedol, že z medzivojnového obdobia sa z týchto dokumentov nezachovalo nič. Nezachovala sa nielen táto zmluva ale ani žiadne ďalšie zmluvy. To, že Jozefa D. považovali za vlastníka aj ďalšie osoby vyplýva z toho, akým spôsobom sa ďalšie osoby v tejto lokalite k tomu správali s tým, že I. D. jeho rodina nechala užívať tento pozemok a sami si užívali iné pozemky. Tvrdíme, že výkon jeho vlastníckeho práva nikdy nebol tretími osobami rušený. Ani tretia osoba nikdy I. D. nevytýkala, že by užíval cudzí pozemok. Tak, ako sa vyjadrili aj svedkovia pán Juraj D. a pani D. v tom čase nebolo jednoducho možné, aby niekto užíval cudzí pozemok. Bývalý starosta Podkriváňa sa vyjadril k tomu, že tento pozemok je jednoducho ich. V tomto konaní nebol predložený žiadny dôkaz, ktorý by svedčil o opaku. Podľa môjho názoru takýto dôkaz ani neexistuje. Podľa môjho názoru to presvedčenie, že som vlastník a správam sa ako vlastník bolo jednoznačné. Z tohto dôvodu žiadame podanému žalobnému návrhu vyhovieť v celom rozsahu. Viac nemám k veci čo uviesť.

Zástupkyňa odporcu sa k prejednávanej veci vyjadrila takto: my nenamietame to, že Jozef D. a jeho rodina tieto pozemky užívali, resp. že ich nerušene užívali. Toto podľa nás nie je sporné, my však poukazujeme na to, že nebola preukázaná dobromyseľnosť, či už Jozefa D. alebo jeho rodičov. Pri vstupe do držby aj počas trvania držby. Podotýkam, že v tomto prípade sa navrhovatelia domáhajú určenia, že tieto pozemky patria do dedičstva po Jozefovi D. tým titulom, že tieto pozemky mu boli darované v roku 1956 Jurajom D., jeho otcom. Samotné darovanie bolo svedkami, t.j. rodinnými príslušníkmi preukázané. Namietame však, že vôbec nebolo preukázané, že bola nejaká písomná forma tohto daru. Právna písomná forma daru sa však v tomto prípade nepotvrdila. Bolo to dobrá viera, že Jozef D. získal tieto pozemky darom od svojho otca Juraja D., keďže je všeobecne známa skutočnosť, že na darovanie nehnuteľností je potrebná písomná forma zmluvy. Treba sa zaoberať otázkou, či Juraj D., otec I. D. nadobudol tieto pozemky titulom dočasnej predajno-kúpnej zmluvy z roku 1935. Takže ak by I. D. tieto pozemky nebol nadobudol, nemohol ich ani darovať. Čo sa týka dočasnej predajno-kúpnej zmluvy táto jednoznačne predpokladala uzavretie kúpno-predajnej zmluvy. My však poukazujeme na to, že v tom čase pán Zichy nemohol s týmito pozemkami nakladať, pretože tam viaznu ťarchy už od roku 1930. Pokiaľ sme žiadali predložiť kúpno-predajnú zmluvu z roku 1929, toto je riadna kúpno-predajná zmluva, pretože v tom čase ešte Jozef X. mohol voľne disponovať so svojimi pozemkami. Čo sa týka dočasnej kúpno-predajnej zmluvy, tam bolo jednoznačne vysvetlené pánovi Jurajovi D. že je to len dočasná kúpno-predajná zmluva, že sa musí uzatvoriť ešte riadna kúpno-predajná zmluva. Na základe

takejto zmluvy teda Juraj D. nemohol byť v domnení, že je vlastníkom týchto nehnuteľností. Splnenie podmienok, ktoré boli stanovené v dočasnej kúpno-predajnej zmluve neboli preukázané a teda ani to, že bola uzatvorená aj riadna kúpno-predajná zmluva. Podľa nášho názoru teda navrhovatelia nepreukázali dôkazné bremeno a teda žiadame návrh zamietnuť.

Právny zástupca sa k tvrdeniam odporcu vyjadril takto: my tvrdíme, že Juraj D. nadobudol tieto pozemky riadnou kúpno-predajnou zmluvou z roku 1942, ktorá sa však nezachovala. Že bola uzavretá o tom svedčí aj návrh na zápis z roku 1944. V prílohe je uvedené, že sú tam 4 kúpno-predajné zmluvy z toho sú 2 originály a dva odpisy. Aj z dnešného fungovania súdov je zrejmé, že pokiaľ by bol niekto doniesol na súd nejakú žiadosť a tam by uviedol prílohy a tieto prílohy by sa v žiadosti nenachádzali tak by tieto prílohy boli z tohto dokladu vyškrtuté, že sa tam nenachádzajú. Čo sa týka písomnej formy darovacej zmluvy na základe ktorej tieto pozemky nadobudol I. D. od svojho otca I. D., k tomuto sa vyjadrila aj pani D. aj navrhovateľka v III. rade. Tá sa k tomu vyjadrila na výsluchu 9. 1. 2013. Ďalej poukazujeme na čestné vyhlásenie I. D. XX. 1. XXXX, ktorý už nebol vypočutý na tomto pojednávaní, keďže ešte predtým, ako bolo začaté pojednávanie zomrel. V tomto čestnom vyhlásení sa vyjadril tiež k tomu, že tieto pozemky boli darované I. D.ovi. P. mu povedal jeho otec I. Sarvaš, teda brat I. D.. Tak isto mu to povedal jeho starý otec. Podľa nášho názoru teda zmluvy uzavreté v písomnej forme boli, akurát to nevieme preukázať inak, ako svedeckými výpoveďami.

Okresný súd Zvolen svojím rozsudkom 17C 5/2012-211 zo dňa 18. 7. 2013 určil, že žalované pozemky patria do dedičstva po nebohom Jozefovi D., nar. XX. XX. XXXX, zomr. dňa 1. 8. XXXX. E. tomuto rozsudku podal odvolanie odporca. Krajský súd Banská Bystrica svojím uznesením 17Co 636/2013-239 zo dňa 14. 10. 2014 rozsudok Okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd Banská Bystrica v odôvodnení svojho uznesenia uviedol, že Preskúmaním vecnej správnosti napadnutého rozsudku v rozsahu podaného odvolania odporcu dospel odvolací súd k záveru, že okresný súd otázku splnenia predpokladov nadobudnutia vlastníckeho práva k spornému pozemku zo strany právneho predchodcu navrhovateľov Jozefa D. neposúdil správne. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že okresný súd vyhovel návrhu navrhovateľov v podstate z dôvodu, že "I. D. nadobudol sporný pozemok v roku 1956 darom od svojich rodičov I. D. a T. D."; konštatoval, že "darovacia zmluva sa nezachovala, ale jej existenciu mal potvrdenú výpoveďami viacerých svedkov"; okrem toho okresný súd uviedol, že "I. D. nadobudol vlastnícke právo k spornému pozemku vydržaním, pretože bol jeho oprávneným držiteľom najmenej po dobu 10 rokov". Tieto závery okresného súdu nemajú podľa názoru odvolacieho súdu oporu vo vykonanom dokazovaní, z ktorého nepochybne nevyplýva uzavretie tvrdenej písomnej darovacej zmluvy v roku 1956. Skutočnosť dokazovaná len nepriamymi dôkazmi možno mať za preukázanú, ak na základe výsledkov hodnotenia týchto dôkazov, možno bez rozumných pochybností nadobudnúť istotu (presvedčenie) o tom, že sa táto skutočnosť naozaj stala (že je pravdivá); nestačí dospieť len k pravdepodobnosti jej existencie, resp. pravdivosti (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/2682/2013 zo dňa 26.06.2014). Písomné vyhotovenie tvrdenej darovacej zmluvy z roku 1956 nebolo zo strany navrhovateľov v konaní predložené. O uzavretí darovacej zmluvy vypovedala navrhovateľka 3/ ako účastníčka konania tak, že "keď bola svokra (t.j. Katarína D. - poznámka odvolacieho súdu) chorá, povedala, že chce dať majetok manželovi (t.j. Jozefovi D. - poznámka odvolacieho súdu) s tým, aby ich doopatroval, svokor (t.j. Juraj D. - poznámka odvolacieho súdu) doniesol nejaký papier a dal ho svokre podpísať s tým, že išlo pravdepodobne o darovanie; pri tomto podpisovaní tohto dokladu bola prítomná navrhovateľka 3/, I. D., jeho dvaja súrodenci, svokor a svokra; ďalej už ten papier nevidela a už sa o túto vec nezaujímal; manželov brat už zomrel, švagriná (t.j. S. D. - poznámka odvolacieho súdu) by k tomu vedela niečo povedať"; uvedená S. D. ako svedkyňa naproti tomu o uzavretí tvrdenej darovacej zmluvy uviedla, že I. D. a manželkou T. D. mali pozemky darovať synovi I. D. za to, že ich doopatrúje; svedkyňa konkrétne vypovedala, že "zmluvu napísanú nevidela, aj keď si myslí, že nejaká zmluva bola" (vo vzťahu k dokazovanej skutočnosti uzavretia riadnej darovacej zmluvy možno z hľadiska obsahu obidva tieto dôkazy hodnotiť ako nepriame, pretože ani z jedného nevyplýva konkrétne uzavretie tvrdenej darovacej zmluvy, ale len pravdepodobnosť tejto skutočnosti); z uvedeného navyše vyplýva rozpor vo výpovedi navrhovateľky 3/ ako účastníčky konania, ktorá vypovedala, že svedkyňa S. D. mala byť pri podpisovaní darovacej zmluvy, kým svedkyňa S. D. uviedla, že darovaciu zmluvu napísanú nevidela; o tvrdenom darovaní vypovedal ešte svedok I. E. (manžel navrhovateľky 1/) tak, že "pozemky mala darovať I. D. jeho matka, pretože bola v zlom zdravotnom stave" bez bližšej konkretizácie formy a okolností uzavretia darovacej zmluvy; ostatní vypočutí svedkovia W. I. D. a I. N. o uzavretí darovacej zmluvy nevypovedali. Možno teda uzavrieť, že nedostatočne konkrétne a

čiasťočne vnútorne rozporné vyjadrenia navrhovateľky 3/ a uvedenej svedkyne S. D. o okolnostiach uzavretia tvrdenej darovacej zmluvy (nepriame dôkazy), neumožňujú zatiaľ prijať skutkový záver o tvrdení existencii písomnej darovacej zmluvy (možno len ustáliť, že v rodine navrhovateľov sa tradovalo darovanie sporného pozemku I. D. zo strany rodičov, resp. jeho matky). Na základe uvedeného možno podľa odvolacieho súdu z doteraz vykonaného dokazovania súčasne ustáliť, že právny predchodca navrhovateľov I. D. vstúpil do držby sporného pozemku pravdepodobne na základe ústnej darovacej zmluvy; udelenie obligatórneho prívolenia okresného národného výboru na prevod sporného pozemku, ktoré platné právo v tom čase vyžadovalo (§ 1 ods. 1 prvá veta zákona č. 65/1951 Zb. o prevodoch nehnuteľností a o prenájdoch poľnohospodárskej a lesnej pôdy), nebolo zo strany navrhovateľov ani tvrdené; preto nemožno súhlasiť ani so záverom okresného súdu, že právny predchodca navrhovateľov Jozef D. nadobudol vlastnícke právo k spornému pozemku vydržaním (odhliadnuc od vnútornej rozpornosti takéhoto odôvodnenia napadnutého rozsudku okresného súdu, ktoré priznáva nadobudnutie vlastníckeho práva k spornému pozemku právnym predchodcom navrhovateľov I. D. dvomi rôznymi spôsobmi nadobudnutia vlastníckeho práva so samostatným skutkovým a právnym základom s dosahom na preskúmateľnosť rozsudku).

Vydržanie je osobitný originárny spôsob nadobudnutia vlastníctva. V prípade splnenia zákonom určených podmienok dochádza k nemu priamo zo zákona a nevyžaduje sa aj rozhodnutie štátneho orgánu. K tomu, aby bolo možné nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním (v súčasnosti aj za účinnosti zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník), musia (museli) byť splnené súčasne (kumulatívne) tieto zákonné predpoklady: a/ nadobúdateľ je oprávneným držiteľom veci po celú vydržaciu dobu, b/ nepretržitosť vydržacej doby, ktorou je neperušaný stav užívania predmetu vydržania počas zákonom ustanovenej doby, c/ spôsobilý predmet vydržania. Predpokladom vydržania je skutočnosť, že držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec alebo právo patrí. Rozlišujúcim znakom medzi držbou oprávnenou a neoprávnenou je teda dobromyseľnosť, resp. nedobromyseľnosť držiteľa, pričom otázku dobromyseľnosti je potrebné posudzovať "so zreteľom na všetky okolnosti". Súdna prax je jednotná v tom, že posúdenie toho, či držiteľ je so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí, nemôže vychádzať len z posúdenia subjektívnych predstáv držiteľa, resp. jeho právnych nástupcov. Dobromyseľnosť, ako vnútorný psychický stav, je potrebné objektivizovať s prihliadnutím na všetky okolnosti, za ktorých došlo k faktickému nakladaniu s vecou, resp. vykonávaniu práva pre seba. Z týchto okolností potom možno usúdiť, či držiteľ mohol, alebo nemohol pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého vyžadovať, rozpoznať (nadobudnúť dôvodné pochybnosti), že mu vec alebo právo skutočne patrí. Okolnosťami, ktoré môžu svedčiť pre záver o existencii dobrej viery, sú aj okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia práva (právneho titulu), teda tzv. uchopenia sa držby. Subjektívny pocit držiteľa, resp. jeho právnych nástupcov, nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby veci alebo práva. V dobrej viere je teda držiteľ, ktorý sa domnieva, že mu držaná vec alebo vykonávané právo patrí, aj keď v skutočnosti tomu tak nie je. Držiteľ je teda ohľadom existencie svojho práva v omyle, ktorý sa môže vzťahovať k právnym skutočnostiam, k osobám alebo k právnej úprave. Základom oprávnenej držby je teda ospravedliteľný omyl. Ospravedliteľný je omyl, ku ktorému došlo napriek tomu, že mýliaci postupoval s obvyklou opatrnosťou, ktorú možno so zreteľom k okolnostiam konkrétneho prípadu požadovať. O ospravedliteľný omyl naopak nejde vtedy, ak mýliaca sa osoba z nedbalosti nevyužila možnosť overiť si skutočnosti rozhodujúce pre uskutočnenie právneho úkonu. Omyl vychádzajúci z nevedomosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka platného v dobe, kedy sa držiteľ držby ujíma (právny omyl), ospravedliteľný nie je (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/49/2010 zo dňa 29.03.2011). Právny omyl spočíva v neznalosti alebo v neúplnej znalosti všeobecne záväzných právnych predpisov a z toho vyplývajúceho nesprávneho posúdenia právnych dôsledkov právnych skutočností. Vzhľadom na všeobecne (aj v oblasti súkromného práva) uznanú zásadu "ignorantia iuris non excusat" (neznalosť zákona neospravedlňuje), vyplývajúcu zo samej podstaty práva, právny omyl držiteľa, vychádzajúci z neznalosti jednoznačne formulovaného ustanovenia Občianskeho zákonníka, resp. iného všeobecne záväzného právneho predpisu, platného v dobe, kedy sa držiteľ ujal držby, nie je ospravedliteľný. Len výnimočne možno takýto omyl ospravedliť, a to v prípadoch, keď znenie zákona je nejasné a pripúšťa rôzny výklad (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo/283/2009 zo dňa 27.10.2010; k obdobnému záveru dospel najvyšší súd aj v ďalších rozhodnutiach viď napríklad sp. zn. 3Cdo/97/2009 zo dňa 30.03.2011, sp. zn. 4Cdo/229/2011 zo dňa 21.02.2013, sp. zn. 5Cdo/30/2010 zo dňa 01.03.2011, sp. zn. 6MCdo/5/2010 zo dňa 20.04.2011 a sp. zn. 8Cdo/13/2013 zo dňa 27.11.2013). V konaniach, v

ktorých sa posudzuje splnenie podmienok vydržania, majú spravidla osobitný význam skutkové zistenia súdu v otázke dobromyseľnosti držiteľa. Dobrá viera držiteľa, ktorá je podložená jeho vôľou nakladať s vecou ako so svojou, vyjadruje totiž vnútorný (psychický) stav držiteľa, ktorý sám osebe nemôže byť predmetom dokazovania. Vnútorné presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne a že si neprisvojuje cudziu vec, sa ale navonok prejavuje jeho konkrétnym správaním, a to už je spôsobilým predmetom dokazovania. So zreteľom na konkrétne skutkové okolnosti treba v týchto prípadoch vyriešiť otázku, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú bolo možné vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec patrí. Keďže dobrá viera zaniká v okamžiku, kedy sa držiteľ oboznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec právom patrí, musí byť aj skutkový záver o nedostatku dobrej viery vždy dostatočne podložený adekvátnymi skutkovými zisteniami (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/68/2008 zo dňa 10.02.2009). Vo všeobecnosti platí, že dobromyseľnosť zaniká v okamihu, kedy sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosti o tom, že mu vec právom patrí alebo že je subjektom práva, ktorého obsah vykonáva. Pre zánik dobromyseľnosti a následné prerušenie vydržacej doby je teda rozhodujúca vedomosť držiteľa o takýchto skutočnostiach (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/119/2007 zo dňa 30.06.2008). Na tom nič nemení skutočnosť, že držiteľ bol aj naďalej (subjektívne) v dobrej viere (porovnaj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 5Cdo/107/2008 zo dňa 24.03.2010). Vydržať vlastnícke právo môže len oprávnený držiteľ, t.j. ten, kto s vecou nakladá ako so svojou a je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu vec patrí. Samotná detencia k vydržaniu nepostačuje. Či je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, musí byť zhodnotený objektívne, ak dôjde k sporu, nestačí preto zamerať dokazovanie len na zisťovanie subjektívnych predstáv držiteľa (Zborník IV, str. 428 ods. 3).

Na základe uvedeného stavu dokazovania dospel odvolací súd k záveru, že Jozef Sarvaš nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k spornému pozemku ani vydržaním, pretože držby sa chopil pravdepodobne na základe ústnej darovacej zmluvy, hoci zákon jednoznačne pre darovaciu zmluvu ohľadne nehnuteľností vyžadoval písomnú formu (§ 384 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník) a k prevodu sporného pozemku darovaním nebolo dané ani privolenie bývalého okresného národného výboru (§ 1 ods. 1 prvá veta zákona č. 65/1951 Zb. o prevodoch nehnuteľností a o prenájmoch poľnohospodárskej a lesnej pôdy). Ak sa Jozef D. chopil držby sporného pozemku na základe ústne uzavretej darovacej zmluvy a navyše bez privolenia bývalého okresného národného výboru, objektívne nemohol byť v dobrej viere, že sporný pozemok nadobúda do vlastníctva (príslušné ustanovenia právnych predpisov o písomnej forme zmluvy a nevyhnutnosti privolenia k prevodu sporného pozemku boli formulované celkom jasne, zrozumiteľne, nesporne a jednoznačne), a to ani v prípade, ak by bol subjektívne (vnútorne) presvedčený, že k prevodu postačuje ústna darovacia zmluva a k prevodu nie je potrebné privolenie bývalého okresného národného výboru. Preto so zreteľom na všetky okolnosti nemohol byť I. D. oprávneným držiteľom sporného pozemku a to aj napriek jeho subjektívnemu presvedčeniu (aj subjektívnemu presvedčeniu navrhovateľov ako jeho právnych nástupcov), že ním je; I. D. bol len detentorom sporného pozemku, samotná detencia po akokoľvek dlhú dobu však nemôže viesť k nadobudnutiu vlastníckeho práva vydržaním. Podľa odvolacieho súdu podklad pre iný záver vo vykonanom dokazovaní zo strany okresného súdu zatiaľ nie je; preto ak zo skutkového stavu vyplývajúceho z vykonaného dokazovania okresný súd dospel k opačnému záveru, vec nesprávne právne posúdil.

Napriek uvedenému záveru je však potrebné v ďalšom konaní ešte posúdiť, či sporný pozemok nenadobudli vydržaním právni predchodcovia navrhovateľov a I. D., t.j. I. D. a T. D., rod. V.. V prípade, že právny predchodca navrhovateľov, od ktorého odvodzujú svoj uplatnený nárok (resp. svoje právne postavenie), podmienky vydržania vlastníckeho práva k spornému pozemku nespĺnil, je potrebné zaoberať sa tým, či držba jeho právnych predchodcov bola dobromyseľná, prípadne či títo právni predchodcovia vec alebo právo nevydržali (porovnaj napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1843/2000 zo dňa 07.05.2000). Keďže vydržanie je osobitný originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva zo zákona (ex lege) po splnení zákonom požadovaných predpokladov, je potrebné pri uplatňovaní inštitútu vydržania rozlišovať obdobia platnosti a účinnosti jednotlivých právnych úprav, ktoré sú rozhodujúce na posúdenie splnenia podmienok vydržania; v danom prípade ide o obdobie platnosti uhorského obyčajového práva na Slovensku do 31.12.1950 a následne platnosti zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník (ďalej aj "tzv. stredný Občiansky zákonník") v období od 01.01.1951 do 31.03.1964.

Podľa § 562 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník, ustanoveniami tohto zákona sa spravujú, pokiaľ nie je ďalej ustanovené inak, i právne pomery vzniknuté pred 01. januárom 1951; do tohto dňa sa tieto právne pomery spravujú skorším právom.

Podľa § 566 ods. 1 a 2 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník, lehota, ktorá začala bežať pred 01. januárom 1951, sa skončí, ak tento zákon určuje kratšiu lehotu, najneskoršie uplynutím tejto kratšej lehoty, počítanej odo dňa 01. januára 1951; ak určuje dlhšiu lehotu, uplynutím tejto dlhšej lehoty, počítanej odo dňa, keď lehota začala bežať. To isté platí o vydržacej a premlčacej dobe.

V prejednávanej veci vychádzal okresný súd zo zistenia, že Juraj Sarvaš a Katarína Sarvašová, rod. V., ako právni predchodcovia navrhovateľov užívali sporný pozemok (ešte v pozemnoknižnom stave pozemkov parc. č. XXX/XX, č. XXX/XX a č. XXX/XX v k.ú. G.) od roku 1935 na základe dočasnej kúpnej zmluvy uzavretej s veľkostatkárom E. Zichym; v roku 1942 mala byť po vyhotovení geometrického plánu ohľadne sporného pozemku medzi rovnakými účastníkmi uzavretá aj riadna kúpna zmluva (nedochovala sa), ktorá bola v roku 1944 predložená na zápis do pozemkovej knihy; z pôvodnej pozemnoknižnej vložky č. XXXX pre k.ú. G. vyplýva, že k vloženiu vlastníckeho práva v prospech právnych predchodcov navrhovateľov I. D. a T. D., rod. V., nedošlo. Z uvedeného je zrejmé, že na posúdenie splnenia predpokladov nadobudnutia vlastníckeho práva k spornému pozemku (vydržaním, resp. iným spôsobom) je potrebné aplikovať uhorské obyčajové právo platné na Slovensku do 31.12.1950, resp. stredný Občiansky zákonník účinný od 01.01.1951.

Vydržanie za platnosti uhorského obyčajového práva platného na Slovensku umožňovalo nadobudnutie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti mimo pozemkovej knihy, a to aj proti vlastníkovi, ktorý bol zapísaný v pozemkovej knihe. Podľa uhorského obyčajového práva platného na Slovensku do 31.12.1950 nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti bez zapísania do pozemkovej knihy ten, kto nehnuteľnosť po dobu 32 rokov mal ako svoju pokojne v držbe. Musel ju teda užívať vo svojom mene a nie v mene iného, ani nie ako nájomník (podľa vtedy platných predpisov), prípadne ako požívateľ alebo ako jej užívateľ. Vlastnícke právo k nehnuteľnosti nemohol vydržať, kto nebol dobromyseľný, teda kto už na začiatku svojej držby vedel o tom, že nehnuteľnosť nadobudol bezprávne, prípadne, že sa jej zmocnil bez právneho dôvodu alebo vedel, že patrí inému no nevrátil ju. Pri skutočnej držbe sa predpokladalo, že je po práve a poctivá; opak sa musel dokázať. Podobné podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti určoval aj tzv. stredný Občiansky zákonník, podľa ktorého bolo možné vydržaním nadobudnúť vlastnícke právo, pričom ho mohol nadobudnúť ten, kto oprávnené držal nehnuteľnú vec po dobu 10 rokov; vydržanie bolo vylúčené iba medzi manželmi a u nescudziteľných vecí, ktoré boli v socialistickom vlastníctve; oprávneným držiteľom bol ten, kto bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí; v pochybnostiach sa predpokladalo že držba je oprávnená. Medzi požiadavkou dobromyseľnosti v oboch uvedených právnych poriadkoch bol rozdiel v tom, že uhorské obyčajové právo platné na Slovensku do 31.12.1950 vyžadovalo dobromyseľnosť pri nastúpení do držby, kým podľa tzv. stredného Občianskeho zákonníka bola potrebná počas celého priebehu vydržacej doby. V čase platnosti uhorského obyčajového práva na Slovensku platila zásada, že vlastníkom nehnuteľnosti bol (okrem výnimiek) ten, kto bol ako jej vlastník zapísaný v pozemkovej knihe; zápis v pozemkovej knihe mal teda nielen registračný, ale aj hmotnoprávny charakter; vlastnícke právo k nehnuteľnej veci zapísanej v pozemkovej knihe sa neprevádzalo už uzavretím zmluvy, ale až zápisom prevodu vlastníckeho práva do pozemkovej knihy (tzv. konštitutívny charakter zápisov do pozemkovej knihy); výnimku z tohto pravidla tvorilo iba na nadobudnutie vlastníctva k nehnuteľnosti na základe vydržania alebo dedenie. Účinnosťou tzv. stredného Občianskeho zákonníka zanikol tento význam pozemkovej knihy na úseku prevodu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, pretože vlastníctvo k veciam jednotlivo určeným (akými sú nepochybne aj nehnuteľnosti) sa prevádzalo už samotnou zmluvou; zápis nadobudnutia vlastníctva v pozemkovej knihe nebol teda už (až na výnimky) podmienkou prevodu vlastníckeho práva a zostal mu iba význam deklaratórny. S prihliadnutím na zásadný rozdiel právneho dosahu zápisu prevodu vlastníckeho práva na nadobúdateľa v pozemkovej knihe sa javí v prípadoch uplatnenia nároku na určenie vlastníctva k nehnuteľnosti, ktorý sa opiera o obsah písomne uzavretej stratenej zmluvy nerealizovanej v pozemkovej knihe, skúmať, kedy bola takáto zmluva uzavretá a či mimo písomnej formy, mala aj ostatné náležitosti, teda či sa účastníci dohodli o všetkých podstatných okolnostiach; ak bola stratená zmluva uzavretá na Slovensku za platnosti uhorského obyčajového práva, ale prevod vlastníctva podľa nej nebol zapísaný na nadobúdateľa v pozemkovej knihe, nemohlo len na základe tejto zmluvy prejsť na nadobúdateľa vlastnícke právo k nehnuteľnosti; takto uzavretá zmluva

však mohla byť skutočnosťou, ktorá dôvodne mohla v užívateľovi vyvolať presvedčenie, že sa stal vlastníkom nehnuteľností, a byť tak základom jeho dobromyseľnosti v držbe nehnuteľnosti ako jednej z podmienok vydržania; ak však boli takto uzavreté zmluvy perfektné a chýbal iba zápis do pozemkovej knihy, stali sa dňom 01.01.1951 účinnými (pozri Zo správy o rozhodovaní súdov vo veciach vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam prerokovanej a schválenej občianskoprávnym kolégiom Najvyššieho súdu SSR pod zn. Cpj 69/1983 zo dňa 30.03.1982, In: Zborník IV, Ševt Praha 1986, str. 156-157, 158, 162-163 a 168). Z prechodného ustanovenia § 566 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník vyplýva, že u vydržania vlastníctva k nehnuteľným veciam došlo k nadobudnutiu vlastníctva, pokiaľ vydržacia doba začala plynúť pred 01.01.1951 najneskôr 01.01.1961, t.j. najneskôr uplynutím kratšej vydržacej doby stanovenej tzv. stredným Občianskym zákonníkom, počítanej od 01.01.1951; vydržacia doba mohla však uplynúť aj skôr, t.j. pred 01.01.1961, ak by napr. predchádzajúca 32 ročná doba bola uplynula pred uvedeným dátumom 01.01.1961; teda pre vydržanie vlastníctva k nehnuteľnosti platilo, že už plynúca vydržacia doba sa skončí uplynutím pôvodnej vydržacej doby; ak by tá však do 01.01.1961 nestihla uplynúť, potom by uplynula najneskôr v 10 ročnej dobe počítanej od 01.01.1951 (R 65/1972, str. 496; Zborník IV, str. 517); v prípadoch vydržania, pri ktorých vydržacia doba začala plynúť ešte pred 01.01.1951, t.j. podľa obyčajového práva a mala by uplynúť až po tomto dni, museli byť už splnené aj ďalšie podmienky vydržania, ktoré boli stanovené tzv. stredným Občianskym zákonníkom (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1MCdo/8/2009 zo dňa 29.04.2010). Je potrebné si aj uvedomiť, že pri posúdení splnenia podmienok vydržania podľa uhorského obyčajového práva platného na Slovensku do 31.12.1950 je potrebné vychádzať aj z dobovej judikatúry, podľa ktorej "K vydržaniu sa nežiada právny titul, len preukázaná mala fides prekáža vydržaniu" (Kúria č. 1121/1889); "K vydržaniu sa nevyžaduje iustus titulus" (Kúria č. 11.365/1895); "Uplynutím lehoty 32 rokov nastáva vydržanie aj vtedy, jestli držba sa nezakladá na právnom titulu" (Kúria č. 6352/1897); "Vydržiteľ nemusí dokazovať iustum titulum; iniustus titulus mu musí byť dokázaný" (Kúria č. 1122/1889); "Vydržaniu nemusí prekážať okolnosť, že držiteľ sa veci zmocnil násilím" (Kúria č. 2568/1902); "Nepoctivosť bráni vydržaniu iba vtedy, jestli vydržiteľ si držbu nadobudol nepoctivým spôsobom" (Kúria č. 3780/1889); "Pri skutočnej držbe sa predpokladá, že je po práve a poctivá; opak sa musí dokázať" (Kúria č. 2186/1903); "Strana, ktorá tvrdí, že vydržanie nenastalo, lebo držiteľ si nadobudol držbu spôsobom, ktorý zákon zakazuje, je povinný dokázať to, čo tvrdí" (Kúria č. 5248/1897; pozri Dr. František Rouček a Dr. Jaromír Sedláček: Komentář k československému obecnému zákoníku občianskému a občianské právo platné na Slovensku a Podkarpatské Rusi, Praha: Linhart 1935, díl VI., str. 440-441).

Použitím uvedených záverov na skutkové zistenia okresného súdu vyplývajúce z vykonaného dokazovania možno uviesť, že právni predchodcovia navrhovateľov Juraj D. a T. D., rod. V., vstúpili do držby a užívania sporného pozemku v roku 1935 na základe "dočasnej predajkúpnej smluvy" zo dňa 07.07.1935, ktorá bola podľa obsahu zmluvou o budúcej zmluve (tento typ zmluvy poznalo aj uhorské obyčajové právo - pozri Dr. V. Rouček a Dr. Jaromír Sedláček: Komentář k československému obecnému zákoníku občianskému a občianské právo platné na Slovensku a Podkarpatské Rusi, Praha: Linhart 1935, díl IV., str. 402); zmluva presne stanovovala postup úkonov za účelom zamerania prevádzaných pozemkov geometrickým plánom a dojednanie o kúpnej cene a jej splatnosti pred uzavretím "konečnej kúpopredajnej zmluvy"; už pri uzavretí zmluvy budúci kupujúci v hotovosti uhradili budúcemu predávajúcemu Štefanovi X. časť kúpnej ceny v sume 4000,- Kč; tento sa zaviazal do 07.07.1940 odstrániť ťarchy na prevádzaných pozemkoch; podľa dohody boli prevádzané pozemky geometrickým plánom zamerané dňa 02.10.1942; následne vo februári 1942 bola podaná žiadosť o vklad vlastníckeho práva titulom kúpy a skutočnej držby k pôvodným pozemkom parc. č. 799/15, č. XXX/XX a č. XXX/XX v k.ú G. vytvoreným uvedeným geometrickým plánom z pozemku vo vložke č. XXXX; prílohou žiadosti boli 4 kúpopredajné zmluvy (2+2 odpisy), 1 obecné svedectvo a 2 geometrické plány; podľa podacej pečiatky bola žiadosť Okresnému súdu v Divíne doručená dňa 29.02.1944; svedkyňa S. D. vypovedala, že k uzavretiu kúpnej zmluvy došlo na Vianoce roku, keď mala 12 rokov, t.j. v roku 1943, kedy zmluvu "videla a hovorilo sa v nej o týchto pozemkoch a že sa bude posielat' na Okresný súd do Divína". Od decembra 1943 možno preto podľa odvolacieho súdu hovoriť o dobromyseľnej a poctivej držbe sporného pozemku zo strany právnych predchodcov navrhovateľov Juraja D. a Kataríny D., rod. Fulajtárovej, pretože v období uplatňovania tzv. intabulačného princípu podľa uhorského obyčajového práva (konštitutívny charakter zápisov do pozemkovej knihy), i keď ich vlastnícke právo nebolo vložené do pozemkovej knihy a teda ho podľa práva nenadobudli (táto skutočnosť vyplýva z pôvodnej pozemnoknižnej vložky č. 1041 pre k.ú. G.), táto skutočnosť ešte bez ďalšieho sama osebe neznamena, že nemohli sporný pozemok držať dobromyseľne, t.j. sama vedomosť o tom, že držiteľ nie je v evidencii nehnuteľností zapísaný ako vlastník ešte neznamena nedostatok jeho dobromyseľnosti

(porovnaj napríklad rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/4484/2007 zo dňa 01.07.2009) a nemožnosť vydržania vlastníctva k spornému pozemku mimo pozemkovej knihy; právni predchodcovia navrhovateľov totiž urobili všetko preto, aby vklad vlastníckeho práva v ich prospech do pozemkovej knihy bol vykonaný a spoliehali sa na riadny chod vtedy príslušných orgánov (navyše nadobudnutím účinnosti zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník dňa 01.01.1951 nevyhnutnosť vkladu vlastníckeho práva do pozemkovej knihy na jeho nadobudnutie zrušil a vlastnícke právo sa prevádzalo samotnou zmluvou). V tomto smere je potrebné prihliadnúť aj na citovanú dobovú judikatúru, ktorá pri skutočnej držbe predpokladala dobromyseľnosť a vyžadovala konkrétny dôkaz nedobromyseľnej držby zo strany odporcu vydržania. Aj keď predmetná kúpna zmluva sa stratila, jej uzavretie možno dovodiť z poznámky k uvedenej žiadosti o vklad vlastníckeho práva do pozemkovej knihy, výpovede svedkyne Anny D. a v neposlednom rade zo správania sa účastníkov zmluvy po jej uzavretí. Na preukázanie existencie zmluvy nie je nevyhnutné predloženie jej originálu alebo kópie, ale je možné ju preukázať aj nepriamymi dôkazmi, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými je možné zistiť stav veci, napr. výsluch svedkov, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických a právnických osôb a listiny; je potrebné prihliadať predovšetkým na listiny, z ktorých sa existencia stratenej zmluvy javí a tiež k správaniu účastníkov po uzavretí tvrdenej zmluvy (porovnaj napríklad rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22Cdo/1176/2001 zo dňa 06.02.2003 a sp. zn. 26Cdo/578/2007 zo dňa 18.09.2008). Pravdepodobnosť záveru o strate uvedenej kúpnej zmluvy z decembra 1943 vyplýva aj zo správy Štátneho archívu Banská Bystrica, pobočka Lučenec, ohľadne strát spisového materiálu v dôsledku vojnových udalostí a prechodu frontu v decembri 1944 a januári 1945. Na druhej strane vôľa predávajúceho Štefana X. previesť vlastnícke právo k spornému pozemku vyplýva okrem uzavretia dočasnej kúpnej zmluvy z roku 1935 aj zo skutočnosti, že už 25.04.1933 dal podnet na odpísanie pôvodnej parcely č. 799 z vložky XX pre k.ú. G. do novej vložky č. XXXX pre k.ú. G. (pozri aj K.. Dr. Vladimír Fajnor a Dr. Adolf Zátarecký: Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, III. vydanie pôvodného diela, Šamorín: Heuréka 1998, str. 123); vo vzťahu k uvedenému uzavretiu kúpnej zmluvy z decembra 1943 nie je na okraj bez významu skutočnosť známa odvolaciemu súdu, že predávajúci veľkostatkár Štefan VI. X. sa zdržiaval v Divíne až do vyhostenia dňa 01.08.1945 do Maďarska (pozri Sivok, Ján: Divín. Tajomstvá histórie; Zvolen: Arbora Publishers, 1999, str. 50). Z vykonaného dokazovania zatiaľ vyplýva, že držba právnych predchodcov navrhovateľov bola všeobecne rešpektovaná aj obyvateľstvom a inštitúciami, títo na spornom pozemku riadne hospodárili (skutočnosť držby a užívania nie je konaní ani sporná). Podľa odvolacieho súdu bez významu nie je ani skutočnosť, že pokiaľ v pôvodnej vložke č. XX pre k.ú. Podzámčok bolo v roku 1958 na podnet bývalého Okresného národného výboru Lučenec v pozemkovej knihe vyznačené vlastnícke právo v prospech bývalého Československého štátu, vo vložke č. 1041 pre k.ú. Podzámčok, kde bol pôvodne vedený pozemok parc. č. XXX., k takémuto zápisu nedošlo, z čoho možno nepriamo vyvodiť aj rešpektovanie skutočného stavu zo strany orgánu miestnej štátnej správy; navyše sporný pozemok nebol nikdy ani v užívaní Roľníckeho družstva, ktoré vzniklo v roku 1959. Nakoľko právni predchodcovia navrhovateľov I. a T. D., rod. V., v decembri 1943 vstúpili do dobromyseľnej držby sporného pozemku, vydržacia doba platná podľa uhorského obyčajového práva platného na Slovensku v tom čase v trvaní 32 rokov by uplynula v decembri 1975; v dôsledku ustanovenia § 566 ods. 1 a 2 v spojení s § 116 ods. 1 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník však uplynula už dňa 01.01.1961, t.j. najneskôr uplynutím kratšej vydržacej doby stanovenej tzv. stredným Občianskym zákonníkom počítanej od 01.01.1951; ku dňu 01.01.1961 teda došlo k vydržaniu vlastníckeho práva zo strany právneho predchodcu navrhovateľov Juraja D., ktorý sa tohto dňa dožil (zomrel až dňa 30.12.1982) a preto sporný pozemok patrí do dedičstva po ňom (právna predchodkyňa navrhovateľov T. D., rod. V. sa uvedeného dňa nedožila, pretože zomrela dňa 19.11.1957; do dedičstva po nej pozemok nepatrí, pretože za jej života neboli splnené zákonné podmienky vydržania nevyhnutné na jeho nadobudnutie; súčasne nemožno v tejto súvislosti uvažovať ani o jej právnych nástupcoch, ktorí by si mohli v zmysle § 116 ods. 2 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník započítať jej držbu, pretože podľa výsledkov dokazovania jej nástupcom v držbe mal byť od roku 1956 Jozef D., ktorý však vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti prevodu držby na základe ústnej zmluvy nemohol byť dobromyseľný, že sporný pozemok drží oprávnené; o vstupe iných osôb do oprávnenej držby sporného pozemku po T. D., rod. V., skutkové zistenia zo spisu okresného súdu nevyplývajú). Je potrebné zdôrazniť, že z nateraz zisteného skutkového stavu sa javí, že boli splnené podmienky spôsobilého predmetu vydržania aj podľa tzv. stredného Občianskeho zákonníka (§ 115), pretože sporný pozemok zrejme nepatrí medzi tzv. nescudziteľné veci v socialistickom vlastníctve, ktorými boli v zmysle § 148 a § 149 Ústavy ČSR (150/1948 Sb.) taxatívne vymenované veci, ktoré mohli byť národným majetkom; v tomto zozname (nerastné bohatstvo, zdroje energie a energetické podniky, bane, hutí, prírodné liečivé zdroje, výroba predmetov slúžiacich zdraviu ľudu, podniky s počtom

aspoň 50 zamestnancov, banky a poisťovne, verejná železničná doprava, pravidelná cestná a letecká doprava, pošta, verejný telegraf a telefón, rozhlas a film) nie sú uvedené pozemky a preto nemožno dospieť k záveru, že pozemky mali charakter nescudziteľných vecí; právna teória a prax súdov za nescudziteľné veci považovali najmä základné prostriedky zverené socialistickým organizáciám do správy, ktoré boli určené na to, aby ich tieto organizácie trvale užívali; zo spisu zatiaľ nevyplýva záver o tom, že sporný pozemok bol zverený do správy niektorej zo socialistických organizácií (naopak bolo preukázané, že nebol v družstevnom užívaní); sporný pozemok preto bol v zmysle aplikácie § 115 zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník scudziteľnou vecou (je potrebné poukázať aj na § 159 ods. 1 a 2 Ústavy ČSR, v zmysle ktorých sa zaručovalo súkromné vlastníctvo jednotlivca alebo rodiny do výmery 50 ha, ktorú výmeru sporný pozemok nepresahoval). Tvrdené vyvlastnenie aj pôvodného pozemku parc. č. XXX v k.ú. G. v prospech štátu odporca zatiaľ žiadnym spôsobom nepreukázal. Sporného pozemku sa nedotkli ani ďalšie pozemkové reformy po roku 1945 (zákon č. 142/1947 Sb. o revízii prvej pozemkovej reformy, resp. zákon č. 46/1948 Sb. o novej pozemkovej reforme, ktorá sa týkala len poľnohospodárskych a lesných pozemkov nad 50 ha). Pokiaľ odporca v konaní poukazuje na skutočnosť, že veľkostatkár Štefan X. nemohol so sporným pozemkom voľne nakladať, toto tvrdenie je síce pravdivé, pretože aj na sporný pozemok bol v pozemnoknižnej vložke č. XXXX pre k.ú. G. v roku 1926 vyznačený zábor zo strany štátu (zákon č. 215/1919 Sb. o zabrání veľkého majetku pozemkového), v zmysle ktorého scudzenie pozemku bolo možné len s úradným súhlasom (§ 7 citovaného zákona); uvedená skutočnosť však sama osebe nespôsobuje nemožnosť dobromyseľnej (pravej a poctivej) držby právnych predchodcov navrhovateľov I. D. a T. D., rod. V.. Vyznačením záboru zo strany štátu v pozemkovej knihe neprestal byť Štefan Zichy vlastníkom sporného pozemku (pozri rozhodnutie bývalého Najvyššieho správneho súdu sp. zn. 3438/1935 zo dňa 15.11.1938) a mohol s ním nakladať po udelení súhlasu Štátneho pozemkového úradu v Prahe (do 30.04.1935), resp. bývalého Ministerstva poľnohospodárstva v Prahe (po 01.05.1935); bez udelenia úradného súhlasu by bola zmluva síce neplatná pre rozpor so zákonom aj za platnosti obyčajového práva na Slovensku (pozri Doc. Dr. Vladimír Fajnor a Dr. Adolf Zátarecký: Nástin súkromného práva platného na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, III. vydanie pôvodného diela, Šamorín: Heuréka 1998, judikatúra citovaná na str. 110), ale neplatnosť právneho úkonu o prevode vlastníctva nie je okolnosťou vylučujúcou nadobudnutie vlastníctva vydržaním (pozri rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3Cdo/117/1994 zo dňa 28.02.1995); navyše zo spisu vyplýva, že právni predchodcovia navrhovateľov mali vedomosť o potrebe získania úradného súhlasu na prevod sporného pozemku, pretože s ním počítala aj dočasná predajno-kúpna smluva z roku 1935; je preto pravdepodobné (aj keď zatiaľ s istotou nepreukázané), že takýto súhlas získali po uzavretí riadnej kúpnej zmluvy z decembra 1943; zo spisu vyplýva, že Štefan Zichy aj po vyznačení záboru v pozemkovej knihe v roku 1926 scudzoval svoje pozemky (zápisy vo vložke č. 60 pre k.ú. G. z rokov XXXX a XXXX pod B XX a B XX), v spise sa nachádza aj kúpna zmluva zo dňa 20.12.1929 (medzi inými účastníkmi a ohľadne iného pozemku), na ktorej je vyznačený súhlas Štátneho pozemkového úradu zo dňa 05.08.1931 realizovaný len jednoduchým odtlačkom pečiatky (č.l. 188 spisu). Samotné zápisy exekučných záložných práv v pôvodnej vložke č. XXXX pre k.ú. Podzámčok nespôsobovali zákaz nakladať so sporným pozemkom. Uvedená skutočnosť preto sama osebe nepreukazuje nedobromyseľnosť právnych predchodcov navrhovateľov Juraja D. a T. D., rod. V. v držbe sporného pozemku. Len na okraj v tomto smere odvolací súd uvádza, že vzhľadom na nepreukázanie udelenia úradného súhlasu s prevodom sporného pozemku do vlastníctva právnych predchodcov navrhovateľov I. D. a T. D., rod. V., bolo potrebné skúmať otázku možnosti splnenia podmienok vydržania u každého z nich; ak by sa udelenie tohto úradného súhlasu v zmysle tzv. záborového zákona (zákon č. 215/1919 Sb.) preukázalo, došlo by k nadobudnutiu vlastníckeho práva do ich vlastníctva po 01.01.1951 už samotnou zmluvou (a sporný pozemok by patril do dedičstva po nich); platí totiž, že pokiaľ nedošlo k nadobudnutiu vlastníckeho práva na základe kúpnej zmluvy uzavretej za účinnosti obyčajového práva platného na Slovensku a to pre nedostatok intabulácie tejto zmluvy do pozemkovej knihy, potom ak bola zmluva platná a nedošlo k inému právnomu úkonu, ktorý by ju rušil alebo menil, došlo podľa nej po účinnosti zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník dňom 01.01.1951 k nadobudnutiu vlastníctva už bez zápisu do pozemkovej knihy (porovnaj rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 33Cdo/267/1998 zo dňa 26.04.2000, sp. zn. 22Cdo/122/2001 zo dňa 02.09.2002, sp. zn. 22Cdo/1405/2004 zo dňa 07.09.2004 a sp. zn. 22Cdo/2926/2010 zo dňa 27.03.2012; rovnako tiež Zborník IV, str. 158).

Podľa § 80 písm. c) O.s.p. návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah, alebo právo je alebo nie je ak je na tom naliehavý právny záujem. Jediným z predpokladov úspešnosti určovacej žaloby je existencia naliehavého právneho záujmu na požadovanom

určení, t.j. prejednávacom prípade na určenie, že pozemky, ktoré sú predmetom tohto konania patria do dedičstva. V zásade platí, že navrhovateľ má naliehavý právny záujem na požadovanom určení vtedy, ak by bez tohto určenia bolo ohrozené jeho právo alebo právny vzťah, ktorého je navrhovateľ účastníkom, alebo ak by sa jeho právne postavenie bez tohto určenia stalo neistým. Určovací žaloba podľa § 80 písm. c) O.s.p. je preventívneho charakteru a má miesto jednak tam, kde jej pomocou možné eliminovať stav ohrozenia práva či neistoty, právneho vzťahu, ak k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak, jednak v prípadoch, v ktorých určovací žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky vystihuje obsah alebo povahu riešenia právneho vzťahu takže jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravy, ktoré odvráti prípadné budúce spory medzi jeho účastníkmi. Určovací žaloba je spravidla vždy prípustná vo vzťahu k nehnuteľnostiam, lebo rozsudok vyhovujúci žalobe môže byť jedným z predpokladov pre vykonanie obnovy vlastníckeho práva pre navrhovateľa v katastri nehnuteľností, buď priamo, na základe rozsudku určenia vlastníckeho práva k týmto nehnuteľnostiam alebo tiež nepriamo. V tomto konkrétnom konaní sa navrhovatelia voči odporcom domáhali určenia, že do dedičstva po nebohom Jurajovi D., nar. XX. 8. XXXX a zomrelom dňa XX. XX. XXXX patria žalované pozemky. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané a to z pripojených dedičských spisov, že navrhovateľ 1-13 sú oprávnenými dedičmi po nebohom I. D., nar. XX. 8. XXXX a zomr. dňa XX. XX. XXXX. Podľa tvrdení navrhovateľov I. D. spolu so svojou manželkou T. D., rod. V. kúpili sporné pozemky od grófa Zichyho a dňa 29. 2. 1944 podali žiadosť o vklad vlastníckeho práva titulom kúpy, ktorej súčasťou boli dva originály kúpnej zmluvy a dva odpisy kúpnej zmluvy. Napriek podaniu žiadosti o vklad vlastníckeho práva titulom kúpy na Okresnom súde v Divíne nedošlo k príslušnej pozemkovo-ksižnej vložke k zmene v osobe vlastníka predmetných pozemkov a to pravdepodobne z dôvodu vojnových udalostí. Rodina D. aj napriek tejto skutočnosti užíva tieto pozemky ako svoje vlastné, pričom nikdy nemala pochybnosti o tom, že by boli vlastníkmi sporných pozemkov o čom svedčia výpovede tak účastníkov ako aj svedkov. Ako náhle človek vstúpil na cudzí pozemok bol na to upozornený. Súd takisto vykonal ohliadku dňa 10. 5. 2013, pričom mal za preukázané, že navrhovatelia sa o sporný pozemok starajú, užívajú ho a že majú k nemu citovú väzbu.

Z ustanovení Občianskeho zákonníka vyplýva, že držba je faktický stav, pri ktorom má držiteľ vec vo svojej moci, užíva túto vec a používa úžitky a plody z tejto veci, disponuje ňou, prípadne vykonáva činnosť, ktorá pripúšťa trvalý alebo opätovný výkon. Tento objektívny stav je v niektorých prípadoch doplnený aj subjektívnym presvedčením držiteľa, že vec, s ktorou nakladá alebo právo, ktoré vykonáva mu patrí. V takomto prípade možno hovoriť o oprávnenej držbe, ktorá sa od neoprávnenej držby odlišuje práve subjektívnym stavom, existujúcim v psychike držiteľa a to jeho dobromyseľnosťou v tom, že mu vec alebo právo v skutku patrí. Súd mal dostatočne preukázané, že rodina Sarvašových uvedené pozemky užíva a to minimálne od roku 1935, kedy došlo k uzavretiu dočasných kúpno-predajných zmlúv. Užívanie uvedených pozemkov bolo preukázané vypočítaním účastníkov konania, výsluchom svedkov, ako aj ohliadky na mieste samom. Listinné dôkazy a to kúpnu zmluvu sa súdu nepodarilo zabezpečiť ale ich existencia bola preukázaná a to najmä svedeckými výpoveďami ale predovšetkým tým, že súčasťou žiadosti o vklad vlastníckeho práva titulom kúpy boli dva originály zmluvy a dva odpisy a ako je známe zo súčasného fungovania súdov v prípade, pokiaľ by žiadosť neobsahovala uvedené prílohy, tieto by boli zo žiadosti vyškrtuté. Súd má teda za to, že originál kúpnej zmluvy existoval, avšak najmä z dôvodu vojnových udalostí sa nezachoval, čo uviedol aj Štátny archív v Banskej Bystrici.

Podľa § 40 ods. 1 veta prvá zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník, písomná forma je potrebná pri právnych úkonoch a právach k nehnuteľnostiam, okrem toho, ak ide o nájom rodinného domčeka alebo inej podobnej stavby, alebo len časť budovy.

Podľa § 1 ods. 1 veta prvá Zákona č. 65/1951 Zb. o prevodoch nehnuteľností a prenájmoch poľnohospodárskej a lesnej pôdy na prevod nehnuteľností a na prenájom poľnohospodárskej alebo lesnej pôdy je potrebné privolenie Okresného národného výboru.

Podľa § 115 Zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka, vydržaním možno nadobudnúť vlastnícke právo ak nejde o nescudziteľné veci, ktoré sú v socialistickom vlastníctve.

Podľa § 116 ods. 1 Zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka, vlastnícke právo k hnuťelnej veci nadobudne, kto ju drží oprávnene (145) a nepretržite 3 roky; ak ide o hnuťelnú vec, je potrebná vydržacia doba 10 ročná.

Podľa § 145 ods. 1 a 2 Zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný v tom, že mu vec alebo právo patrí je držiteľom oprávnený. V pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

Podľa § 854 Občianskeho zákonníka (prechodné a zrušovacie ustanovenia k úpravám, účinným od 1. 4. 1964) pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanovenia tohto zákona aj právne vzťahy, vzniknuté pre 1. 4. 1964 vznik týchto právnych vzťahov ako aj nároky tým vzniknuté pred 1. 4. 1964 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

Podľa § 865 ods. 1 Občianskeho zákonníka (prechodné ustanovenia k úpravám, účinným od 1. 4. 1983) pokiaľ nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy, vzniknuté v čase od 1. 4. 1964 do 1. 4. 1983.

Podľa § 868 Občianskeho zákonníka (prechodné ustanovenia k úpravám, účinným od 1. 4. 1992 Zákonom č. 509/1991 Zb.) pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanovenia tohto zákona aj právne vzťahy, vzniknuté pred 1. 1. 1992; vznik týchto právnych vzťahov ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. 1. 1992 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

Súd tu poukazuje na odôvodnenie Uznesenia KS BB č.k. 17Co 636/2013-239, kde KS konštatoval, že I. D. nemohol nadobudnúť vlastnícke právo k spornému pozemku ani vydržaním, pretože držby sa chopil pravdepodobne na základe ústnej darovacej zmluvy, hoci zákon jednoznačne pre darovaciu zmluvu ohľadom nehnuteľností vyžadoval písomnú formu a k prevodu sporného pozemku darovaním nebolo dané ani privolenie bývalého Okresného národného výboru. Objektívne teda nemohol byť v dobrej viere, že sporný pozemok nadobúda do vlastníctva. Krajský súd v Banskej Bystrici žiadal, aby súd opätovne posúdil, či sporný pozemok nadobudli vydržaním právni predchodcovia navrhovateľov, t.j. Juraj D. a T. D., rod. V.. Krajský súd poukazoval na to, že podľa uhorského obyčajového práva platného na Slovensku do 31. 12. 1950 nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti bez zapísania do pozemkovej knihy ten, kto nehnuteľnosť po dobu 32 rokov mal ako svoju pokojne v držbe. Podobné podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti určoval aj tzv. stredný občiansky zákonník, podľa ktorého bolo možné vydržaním nadobudnúť vlastnícke právo pričom ho mohol nadobudnúť ten, kto oprávnené držal nehnuteľnú vec po dobu 10 rokov. Z prechodného ustanovenia § 566 Zákona č. 141/1950 Zb. Občianskeho zákonníka vyplýva, že u vydržania vlastníctva k nehnuteľným veciam došlo k nadobudnutiu vlastníctva pokiaľ vydržacia doba začala plynúť pred 1. 1. 1951 najneskôr 1. 1. 1961, t.j. najneskôr uplynutím kratšej vydržacej doby, stanovenej tzv. stredným občianskym zákonníkom, počítané od 1. 1. 1951. Na základe skutkových zistení je potrebné uviesť, že I. D. a T. D., rod. V. vstúpili do držby a užívania sporného pozemku v roku 1935, na základe dočasnej predajno-kúpnej zmluvy zo dňa 7. 7. 1935, ktorá bola podľa obsahu zmluvou o budúcej zmluve. Následne vo februári 1942 bola podaná žiadosť o vklad vlastníckeho práva titulom kúpy a skutočnej držby pôvodným pozemkom parc. č. XXX/XX, XXX/XX, XXX/XX v k.ú. G., vytvorený uvedeným geometrickým plánom z pozemku vl. XXXX; prílohou žiadosti boli 4 kúpno-predajné zmluvy (2 + 2 odpisy), 1 obecné svedectvo a 2 geometrické plány podľa podacej pečiatky bola žiadosť Okresného súdu v Divíne doručená dňa 29. 2. 1944. Svedkyňa S. D. uviedla, že k uzavretiu kúpnej zmluvy došlo na Vianoce roku , keď mala 12 rokov, teda v roku 1943, keď som ju videla, hovorilo sa v nej o týchto pozemkoch, že sa bude posielat' na Okresný súd Divín. Od decembra 1943 možno preto podľa súdu hovoriť o dobromyseľnej a poctivej držbe sporného pozemku zo strany právnych predchodcov navrhovateľov, t.j. Juraja D. a T. D., rod. V., pretože v období uplatňovaného tzv. intabulačného princípu podľa uhorského obyčajového práva, i keď ich vlastnícke právo nebolo vložené do pozemkovej knihy a teda ho podľa práva nenadobudli, táto skutočnosť ešte bez ďalšieho sama o sebe neznamená, že nemohli sporný pozemok držať dobromyseľne. To je sama vedomosť o tom, že držiteľ nie je v evidencii nehnuteľností, zapísaný ako vlastník, ešte neznamená nedostatok jeho dobromyseľnosti a nemožnosť vydržania vlastníctva k spornému pozemku mimo pozemkovej knihy. Právni predchodcovia navrhovateľa urobili všetko pre to, aby vklad vlastníckeho práva v ich prospech do pozemkovej knihy bol vykonaný a spoliehali sa na riadny chod vtedy príslušných orgánov (navyše nadobudnutím účinnosti zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník dňa 1. 1. 1951 nevyhnutnosť vkladov vlastníckeho práva do pozemkovej knihy na jeho nadobudnutie zrušil a vlastnícke právo sa prevádzalo samotnou zmluvou). V tomto smere je potrebné prihliadnuť aj na citovanú dobovú judikatúru, ktorá pri skutočnej držbe predpokladá dobromyseľnosť a vyžadovala konkrétny dôkaz nedobromyseľnej držby zo strany odporcu vydržania. Aj keď predmetná kúpna zmluva sa stratila, jej uzavretie možno dovodiť z poznámky, uvedenej v žiadosti o vklad vlastníckeho práva do pozemkovej knihy, výpovede

svedkyne Anny D. a v neposlednom rade zo správania sa účastníkov zmluvy po jej uzavretí. Na preukázanie existencie zmluvy nie je nevyhnuté predloženie jej originálu alebo kópie, ale je možné ju preukázať aj nepriamymi dôkazmi, pričom za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými je možné zistiť stav vecí, napríklad výsluch svedkov, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických a právnických osôb a listiny; je potrebné prihliadnúť predovšetkým na listiny, z ktorých sa existencia stratenej zmluvy javí a tiež správaním účastníkov po uzavretí uvedenej zmluvy. Pravdepodobnosť záveru o strate uvedenej kúpnej zmluvy z decembra 1943 vyplýva aj zo správy Štátneho archívu Banská Bystrica - Lučenec ohľadom strát dôkazového materiálu v dôsledku vojnových udalostí a prechodu frontu v decembri 1944 a januári 1945. Na druhej strane vôľa predávajúceho E. X. previesť vlastnícke právo k spornému pozemku vyplýva okrem uzavretia dočasnej kúpnej zmluvy z roku 1935 aj zo skutočností, že 25. 4. 1933 dal podnet na odpísanie pôvodnej parcely č. 799 vl. XX pre k.ú. G. do novej vl. XXXX pre k.ú. G.. Nakoľko právni predchodcovia navrhovateľa I. D. a T. D., rod. V. v decembri 1943 vstúpili do dobromyseľnej držby sporného pozemku, vydržacia doba, platná podľa uhorského obyčajového práva, platného na Slovensku v tom čase v trvaní 32 rokov by uplynula v decembri 1975. V dôsledku ustanovenia § 566 ods. 1, 2 v spojení s § 116 ods. 1 Zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník však uplynula už dňa 1. 1. 1961, t.j. najneskôr uplynutím kratšej vydržacej doby, stanovenej tzv. stredným občianskym zákonníkom, počítaného od 1. 1. 1951; ku dňu 1. 1. 1961 teda došlo k vydržaniu vlastníckeho práva zo strany právneho predchodcu navrhovateľa Juraja D., ktorý sa tohto dňa dožil, keďže zomrel až 30. 12. 1982. Preto sporný pozemok patrí do dedičstva po ňom. Právna predchodkyňa navrhovateľky Katarína D., rod. V. sa uvedeného dňa nedožila, pretože zomrela dňa 19. 11. 1957 a do dedičstva po nej teda pozemok nepatrí, pretože za jej života neboli splnené zákonné podmienky vydržania nevyhnutné na jeho nadobudnutie. Súčasne nemožno v tejto súvislosti uvažovať ani o jej právnych nástupcom, ktorí by si mohli v zmysle § 116 ods. 2 Zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník započítať jej držbu, pretože podľa výsledkov dokazovania jej nástupcom v držbe mal byť od roku 1956 Jozef D., ktorý však na okolnosti prevodu držby na základe ústnej zmluvy nemohol byť dobromyseľný, že sporný pozemok drží oprávnené. O vstupe iných osôb do oprávnenej držby sporného pozemku po T. D. skutkové zistenia zo spisu Okresného súdu nevyplývajú. V tejto súvislosti súd poukazuje na výpovede navrhovateľov 1, 2, 4 a svedka Jána E., ktorí zhodne uviedli, že oni považovali za skutočného vlastníka týchto pozemkov ich starého otca I. D., nar. XXXX s tým, že až po jeho smrti tieto pozemky mali zostať jeho synovi I. D.. Z vykonaného dokazovania nebolo preukázané, že sporný pozemok patril medzi tzv. nescudziteľné veci v socialistickom vlastníctve; sporný pozemok preto bol v zmysle aplikácie § 115 Zákona č. 141/1950 Zb. občiansky zákonník scudziteľnou vecou. Tvrdené vyvlastnenie aj pôvodného pozemku parcely č. 799 v k.ú. G. v prospech štátu odporca žiadnym spôsobom nepreukázal. Sporného pozemku sa nedotkli ani ďalšie pozemkové reformy po roku 1945. Pokiaľ odporca v konaní poukazuje na skutočnosť, že veľkostatár Štefan Zichy nemohol so sporným pozemkom voľne nakladať, toto tvrdenie je síce pravdivé, pretože aj na sporný pozemok bol v pozemno-knižnej vložke č. XXXX pre k.ú. G. v roku 1924 vyznačený zábor zo strany štátu v zmysle ktorého scudzenie pozemku bolo možné len s úradným súhlasom. Uvedená skutočnosť však sama o sebe nespôsobuje nemožnosť dobromyseľnej (pravej a poctivej) držby právnych predchodcov navrhovateľov I. D. a T. D., rod. V.. Vyznačením záboru zo strany štátu pozemkovej knihy neprestal byť E. X. vlastníkom sporného pozemku a mohol s ním nakladať po udelení súhlasu Štátneho pozemkového úradu v Prahe, resp. bývalého Ministerstva poľnohospodárstva v Prahe. Bez udelenia úradného súhlasu by bola zmluva síce neplatná pre rozpor so zákonom aj za platnosti obyčajového práva na Slovensku ale neplatnosť právneho úkonu o prevode vlastníctva nie je okolnosťou, vylučujúcou nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním. Zo spisu vyplýva, že právni predchodcovia navrhovateľa mali vedomosť o potrebe získania úradného súhlasu na prevod sporného pozemku, pretože s ním počítala aj predajom kúpna zmluva z roku 1935; je preto pravdepodobné, že takýto súhlas získali po uzavretí riadnej kúpnej zmluvy z decembra 1943. Zo spisu vyplýva, že Štefan Zichy aj po vyznačení záboru v pozemkovej knihe v roku 1926 študoval svoje pozemky. Na základe týchto skutočností mal súd za to, že bolo preukázané, že I. D., nar. XX. 8. XXXX a zomr. dňa XX. XX. XXXX žalované pozemky vydržal ku dňu 1. 1. 1961 a to uplynutím 10 ročnej vydržacej lehoty podľa zákona č. 141/1950 Zb. Občiansky zákonník, ktorá začala plynúť 1. 1. 1951. Keďže tento zomrel a jeho právny nástupcami sú navrhovatelia 1 - 13 a žalované pozemky neboli predmetom dedičského konania súd určil, že tieto pozemky patria do dedičstva po nebohom Jurajovi Sarvašovi.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 151 ods. 3 O.s.p. tak, že o trovách konania bude rozhodnuté až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15-tich dní odo dňa jeho doručenia, prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici a to písomne v 14 vyhotoveniach.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O. s. p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§ 205 ods. 1 O. s. p.). Pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť podpísané a datované. Podanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy (§ 42 ods. 3 O. s. p.).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti - Exekučný poriadok a o zmene a doplnení ďalších zákonov, v znení neskorších predpisov); ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 251 ods. 1 O. s. p.).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p., t. j.

1) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov

2) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania

3) účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený

4) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie

5) sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný

6) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom

7) rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát

8) súd prvého stupňa nesprávne právne posúdil vec a preto nevykonal ďalšie navrhované dôkazy

b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O. s. p.), t. j.

1) sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) alebo obsadenia súdu,

2) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,

3) odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4 O. s. p.,

4) ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods. 2 O. s. p.).

Odvolanie musí mať náležitosti podľa § 205 ods. 1 O.s.p. a popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) je potrebné uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje a musí byť podpísané a datované a treba ho predložiť s potrebným množstvom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné).

Manžel, ktorý uzavretím manželstva prijal priezvisko druhého manžela, môže do 3 mesiacov od právoplatnosti rozsudku na príslušnom oddelení úradu, povereného viesť matriku požiadať o priezvisko predchádzajúce.